

EUROOPAN KOMISSIO

Euroopan rakenne- ja investointirahastot

Ohjeita komissiolle ja jäsenvaltioille jäsenvaltioiden
hallinto- ja valvontajärjestelmien arviointiin
käytettävistä yhteisistä menetelmistä

VASTUUVAPAUCLAUSEKE

Tämä on komission yksiköiden laatima valmisteluasiakirja. Siinä annetaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön perustuvia teknisiä ohjeita viranomaisille, alan toimijoille, tuensaajille tai mahdollisille tuensaajille ja muille Euroopan rakenne- ja investointirahastojen seurantaan, valvontaan tai täytäntöönpanoon osallistuville tahoille tätä alaa koskevien unionin sääntöjen tulkintaa ja soveltamista varten. Valmisteluasiakirjan tavoitteena on selittää ja tulkita kyseisiä sääntöjä ohjelmien täytäntöönpanon helpottamiseksi ja hyvien käytäntöjen edistämiseksi. Näillä ohjeilla ei kuitenkaan rajoiteta unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen tulkintoja eikä komission päätöksiä.

Sisällysluettelo

LYHENNELUETTELO	4
1. Tausta	5
1.1. Viittaukset lainsäädäntöön.....	5
1.2. Ohjeiden tarkoitus.....	5
2. Ohjeet	6
2.1. Keskeiset vaatimukset ja arviointiperusteet	6
2.2. Arvioinnin vaiheet	6
Liite I – Keskeiset vaatimukset ja arviointiperusteet	11
1. Hallintoviranomaiseen ja sen välittäviin elimiin liittyvät keskeiset vaatimukset.....	11
Keskeinen vaatimus 1: Tehtävien riittävä eriyttäminen sekä riittävät raportointi- ja seurantajärjestelmät, jos vastuuviranomainen siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle....	11
Keskeinen vaatimus 2: Toimien asianmukainen valinta	11
Keskeinen vaatimus 3: Riittävä tiedotus tuensaajille	12
Keskeinen vaatimus 4: Riittävät hallinnon varmennukset	13
Keskeinen vaatimus 5: Käytössä on tehokas järjestelmä, jolla varmistetaan, että kaikki menoja ja tarkastuksia koskevat asiakirjat säilytetään riittävän jäljitysketjun turvaamiseksi.....	14
Keskeinen vaatimus 6: Luotettava järjestelmä tietojen keräämiseksi, tallentamiseksi ja säilyttämiseksi seurantaa, arviointia, varainhoitoa, varmennuksia ja tarkastuksia varten, mukaan lukien yhteydet sähköisiin tiedonvaihtojärjestelmiin tuensaajien kanssa.....	15
Keskeinen vaatimus 7: Oikeasuhteisten petostentorjuntatoimenpiteiden tehokas toteutus.....	15
Keskeinen vaatimus 8: Asianmukaiset menettelyt johdon vahvistuslausuman sekä lopullisista tarkastuskertomuksista ja suoritetuista tarkastuksista laadittavan vuotuisen yhteenvedon laatimista varten	16
2. Todentamisviranomaiseen ja sen välittäviin elimiin liittyvät keskeiset vaatimukset.....	16
Keskeinen vaatimus 9: Tehtävien riittävä eriyttäminen sekä riittävät raportointi- ja seurantajärjestelmät, jos vastuuviranomainen siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle....	16
Keskeinen vaatimus 10: Asianmukaiset menettelyt maksatushakemusten laadintaa ja jättämistä varten.....	17

Keskeinen vaatimus 11: Asianmukainen tietokoneistettu kirjanpito ilmoitetuista menoista ja vastaavasta julkisesta rahoitusosuudesta	18
Keskeinen vaatimus 12: Asianmukainen ja täydellinen kirjanpito takaisin perittävistä, takaisin perityistä ja palautetuista määristä.....	18
Keskeinen vaatimus 13: Asianmukainen menettely vuotuisen tilinpäätöksen laatimiseksi ja tilinpäätöksen täydellisyyden, oikeellisuuden ja totuudenmukaisuuden todentamiseksi	18
3. Tarkastusviranomaiseen liittyvät keskeiset vaatimukset	19
Keskeinen vaatimus 14: Tehtävien riittävä eriyttäminen ja riittävät järjestelmät sen varmistamiseksi, että millä tahansa muulla elimellä, joka tekee tarkastuksia ohjelman tarkastusstrategian mukaisesti, on riittävä toiminnallinen riippumattomuus ja että se ottaa huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit.....	19
Keskeinen vaatimus 15: Riittävät järjestelmätarkastukset	20
Keskeinen vaatimus 16: Riittävät toimien tarkastukset.....	20
Keskeinen vaatimus 17: Riittävät tilien tarkastukset.....	21
Keskeinen vaatimus 18: Riittävät menettelyt luotettavan tarkastuslausunnon antamiseksi ja vuotuisen tarkastuskertomuksen laatimiseksi.....	22
Liite II: Keskeisten vaatimusten arviointi arviointiperusteittain ja viranomaisittain	23
Liite III: Kokonaisarvio hallinto- ja valvontajärjestelmittäin	30
Liite IV: Taulukko keskeisten vaatimusten ja nimeämisperusteiden välisistä yhteyksistä.....	31

LYHENNELUETTELO

CCI	<i>Code Commun d'Identification</i> (komission kullekin ohjelmalle antama viite)
ERI-rahastot	ERI-rahastoilla tarkoitetaan Euroopan rakenne- ja investointirahastoja. Nämä ohjeet koskevat kaikkia muita ERI-rahastoja kuin Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa (maaseuturahasto).
Komission delegoitu asetus	Komission delegoitu asetus (EU) N:o 480/2014, annettu 3 päivänä maaliskuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 täydentämisestä ¹
Tarkastuselin	Elin, joka suorittaa tarkastuksia tarkastusviranomaisen toimeksiannosta yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 127 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
Yhteisiä säännöksiä koskeva asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013 ²
Varainhoitoasetus	Asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 ³

¹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.138.01.0005.01.ENG

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1303>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1416480945454&uri=CELEX:32012R0966>

1. TAUSTA

1.1. Viittaukset lainsäädäntöön

Asetus	Artiklat
Asetus (EU) N:o 1303/2013 ERI-rahastoihin sovellettavista yhteisistä säännöksistä annettu asetus <i>(jäljempänä 'yhteisiä säännöksiä koskeva asetus')</i>	Neljännän osan I osasto – Hallinto ja valvonta

1.2. Ohjeiden tarkoitus

Näiden ohjeiden tarkoituksena on tarjota käytännön työkalu, jonka avulla tarkastajat voivat arvioida jäsenvaltioiden ERI-rahastojen (maaseuturahastoa lukuun ottamatta) ohjelmia varten perustamien hallinto- ja valvontajärjestelmien toimintaa.

Ohjeet perustuvat voimassa oleviin kautta 2007–2013 koskeviin ohjeisiin ja komission alue- ja kaupunkipolitiikan pääosaston, työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston sekä meri- ja kalastusasioiden pääosaston tarkastusyksiköiden henkilöstöstä koostuvan työryhmän päätelmiin. Tavoitteena on luoda viitekehys, jossa

- selitetään käytettävät keskeiset vaatimukset (ks. yhteisiä säännöksiä koskeva asetus ja komission delegoitu asetus)
- selitetään käytettävät arviointiperusteet kunkin keskeisen vaatimuksen osalta
- annetaan ohjeita päätelmien tekemisestä kunkin keskeisen vaatimuksen ja viranomaisen osalta
- annetaan ohjeita ohjelman tai ohjelmakokonaisuuden hallinto- ja valvontajärjestelmää (tai -järjestelmän osaa) koskevan kokonaisarvion tekemisestä niin, että arvioissa otetaan huomioon mahdolliset lieventävät seikat tai korvaava valvonta.

Ohjeet on näin ollen tarkoitettu ensinnäkin edellä mainituille tarkastuksista vastaaville komission pääosastojen yksiköille sekä tarkastusviranomaisille, jotta voidaan varmistaa puolueettomuus, johdonmukaisuus ja avoimuus arvioitaessa, ovatko hallinto- ja valvontajärjestelmät lainsäädännössä asetettujen keskeisten vaatimuksen mukaisia. Tässä ohjeasiakirjassa kuvailtavissa ”arviointin vaiheissa” esitetään järjestelmätarkastuksia suoritettaessa käytettävät menetelmät. Tarkastusviranomaisia kehoitetaan käyttämään tätä ohjeasiakirjaa, kun ne suorittavat hallintoviranomaisia, todentamisviranomaisia ja välittäviä viranomaisia koskevia järjestelmätarkastuksiaan tai valvovat prosessiin osallistuvien muiden tarkastuselinten työtä, jotta voidaan varmistaa se, että tarkastustulokset ovat yhdenmukaisia ja että valvontaketjun eri osissa toimivat tarkastajat voivat luottaa toistensa työhön.

Tarkastusviranomaisten toiminnan arviointia koskeva ohjeasiakirjan osuus on tarkoitettu ensisijaisesti tarkastuksista vastaaville komission yksiköille, mutta myös tarkastusviranomaiset voivat käyttää sitä arvioidessaan/valvoessaan hallinto- ja valvontajärjestelmän muiden tarkastuselinten työtä tai arvioidessaan omaa toimintaansa varmistaakseen, että niiden omat tarkastusmenettelyt vastaavat komission odotuksia.

Kuitenkin myös hallintoviranomaisia ja todentamisviranomaisia sekä niiden välittäviä elimiä

kehotetaan painokkaasti tarkastelemaan ja hyödyntämään tarvittaessa tätä ohjeasiakirjaa itsearvioinnin työkaluna.

Näillä ohjeilla ei ole mahdollista kattaa kaikkia mahdollisesti esiintyviä tilanteita. Kunkin tarkastuksen laaduntarkastuksessa on varmistettava, että järjestelmän kokonaisarvio on perusteltu ja että ehdotettu tarkastuskertomus on sekä yhdenmukainen tarkastushavaintojen kanssa että asianmukaisesti perusteltu ja dokumentoitu.

Ohjeisiin liittyy neljä liitettä. Liitteessä I esitetään keskeiset vaatimukset ja olennaiset arviointiperusteet kunkin keskeisen vaatimuksen osalta. Liitteissä II ja III on yhteenvetotaulukot, joita tarkastajien olisi käytettävä ja joissa esitetään kehys järjestelmäkohtaisen kokonaisarvion tekemiseksi siitä, vastaako järjestelmä lainsäädännössä asettuja kautta 2014–2020 koskevia keskeisiä vaatimuksia. Liitteessä IV on taulukko keskeisten vaatimusten ja nimeämisperusteiden välisistä yhteyksistä.

2. OHJEET

2.1. Keskeiset vaatimukset ja arviointiperusteet

Hallinto- ja valvontajärjestelmien 18 keskeistä vaatimusta ja perusteet järjestelmien toiminnan arvioinnille luetellaan liitteessä I.

Vaatimukset ja perusteet koskevat

1. hallintoviranomaista sekä mahdollisia välittäviä elimiä, joille on siirretty tehtäviä (8 keskeistä vaatimusta, jotka käsittävät 36 arviointiperustetta),
2. todentamisviranomaista sekä mahdollisia välittäviä elimiä, joille on siirretty tehtäviä (5 keskeistä vaatimusta, jotka käsittävät 18 arviointiperustetta),
3. tarkastusviranomaista sekä mahdollisia tarkastuselimiä, jotka suorittavat tarkastuksia tarkastusviranomaisen puolesta (5 keskeistä vaatimusta, jotka käsittävät 27 arviointiperustetta).

Arviointiperusteet kuvaillaan kunkin keskeisen vaatimuksen osalta. Jos nämä perusteet eivät täyty, järjestelmässä on puutteita. Näin ollen on olemassa riski, että sääntöjenvastaisia menoja todennetaan komissiolle ja jäsenvaltioille suoritetaan liian suuri korvaus.

2.2. Arvioinnin vaiheet

Hallinto- ja valvontajärjestelmän arvioinnissa noudatetaan seuraavaa kaavaa:

1	Arviointiperusteet
2	Arviointiperusteisiin perustuva päätelmä kustakin keskeisestä vaatimuksesta
3	Päätelmä viranomaisittain (hallintoviranomainen, todentamisviranomainen, tarkastusviranomainen)
4	Kokonaisarvio

On syytä korostaa, että tarkastajan ammatillinen harkinta ja tehokas laadunvalvonta ovat arviointiprosessin kaikissa vaiheissa olennaisia, jotta voidaan varmistaa tarkastustulosten

johdonmukaisuus.

Korkean varmuusasteen saavuttamiseksi ja lausunnon antamiseksi hallinto- ja valvontajärjestelmän toiminnasta olisi suoritettava järjestelmätarkastuksia, jotka käsittävät myös keskeisten valvontamenettelyjen vastaavuustestejä keskeisissä elimissä. Tällaisia vastaavuustestejä olisi tehtävä useille hankkeille ja tapahtumille hallintoviranomaisen, todentamisviranomaisen, niiden välittävien elinten ja tarkastusviranomaisen tasolla.

Todentamisviranomaiseen ja sen välittäviin elimiin kohdistuvia vastaavuustestejä voidaan hyödyntää myös tilien tarkastuksissa (ks. komission delegoidun asetuksen 29 artiklan 3 kohta).

Vastaavuustestejä varten käytettävän otantamenetelmän (kuten ominaisuudenmääritys (attribuuttiotanta) vai harkintaotanta) päättää tarkastusviranomainen (kun on kyse jäsenvaltioista) tai komissio. Jos samassa ohjelmassa toimii suuri määrä välittäviä elimiä, näistä voidaan valita asianmukainen otos vastaavuustestejä varten. Välittävien elinten otos olisi valittava asianmukaisen riskinarvioinnin perusteella ja ottaen huomioon esimerkiksi välittävän elimen alaisten toimien riskiprofiili, varojen määrä, toimien monimutkaisuus ja/tai uutuus, organisaatorakenteen muutokset ja henkilöstön kokemus. Joka tapauksessa tarkastaja määrittelee aina tilintarkastusstandardien mukaisesti tarkastuskertomuksessaan tarkastuksen laajuuden ja sen, kattaako tarkastajan päätelmä koko järjestelmän vai vain osan siitä.

Vastaavuustesteissä käytettävän otoksen koon määrittämisessä käytettävän menetelmän olisi oltava kansainvälisesti hyväksytyjen tilintarkastusstandardien mukainen (INTOSAI, IFAC tai IIA).

Näiden testien tulokset muodostavat yhdessä muiden laadullisten tekijöiden ja tarkastusmenettelyjen kanssa arvioinnin perustan.

Tarkastajien olisi tämän jälkeen tehtävä päätelmänsä jokaisesta vaiheesta (eli ensin kunkin arviointiperusteen osalta, sitten kunkin keskeisen vaatimuksen osalta, sen jälkeen kunkin viranomaisen osalta ja lopuksi hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevan kokonaisarvion osalta) seuraavan luokituksen mukaisesti:

- Luokka 1: **Toimii hyvin. Parannuksia ei tarvita tai tarvitaan vain pieniä parannuksia.** Ei havaittu puutteita tai havaittiin vain vähäisiä puutteita. Puutteet eivät vaikuta tai niillä on vain vähäinen vaikutus arvioitujen keskeisten vaatimusten / viranomaisten / arvioidun järjestelmän toimintaan.
- Luokka 2: **Toimii. Joitakin parannuksia tarvitaan.** Havaittiin joitakin puutteita. Puutteilla on kohtalainen vaikutus arvioitujen keskeisten vaatimusten / viranomaisten / arvioidun järjestelmän toimintaan. Tarkastetulle elimelle on annettu suosituksia pantavaksi täytäntöön.
- Luokka 3: **Toimii osittain. Huomattavia parannuksia tarvitaan.** Havaittiin vakavia puutteita, jotka altistavat rahastot sääntöjenvastaisuuksille. Vaikutus keskeisten vaatimusten / viranomaisten / järjestelmän tehokkaan toiminnan kannalta on merkittävä.
- Luokka 4: **Ei toimi olennaisilta osin.** Havaittiin lukuisia vakavia ja/tai laajoja puutteita, jotka altistavat rahastot sääntöjenvastaisuuksille. Vaikutus arvioitujen keskeisten vaatimusten / viranomaisten / arvioidun järjestelmän tehokkaan toiminnan kannalta on merkittävä. Arvioidut keskeiset vaatimukset / viranomaiset toimivat huonosti / arvioitu järjestelmä toimii huonosti, tai ne eivät /se ei toimi ollenkaan.

Liitteiden II ja III tarkoituksena on helpottaa arviointia prosessin kaikissa vaiheissa.

2.2.1 Arviointiperusteet

Ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan arviointiperusteet kunkin keskeisen vaatimuksen osalta. Tämä tapahtuu määrittämällä, mikä edellä olevan luokituksen mukaisista ryhmistä vastaa parhaiten tarkastuksen kohteena olevan ohjelman kutakin arviointiperustetta.

Kunkin perusteen avoimen ja puolueettoman arvioinnin varmistamiseksi olisi käytettävä liitettä II.

On syytä painottaa, että tarkastajien olisi käytettävä kutakin arviointiperustetta luokitellessaan ammatillista harkintaansa ja otettava huomioon mahdollinen muu saatavilla oleva todentava aineisto, joka olisi myös analysoitava. Todentava aineisto voi sisältää kaiken kertyneen tarkastustiedon, kuten järjestelmäkuvausten, nimeämistä koskevasta tarkastuksesta laaditun lausunnon ja kertomuksen, menettelykäsikirjojen, hallinto- ja valvontajärjestelmän toiminnan, kyselyjen tai hallinto- ja valvontajärjestelmän toimintaan osallistuvissa elimissä tehtyjen haastattelujen tarkastelusta saadut tiedot.

2.2.2 Päättelmä kustakin keskeisestä vaatimuksesta

Toisessa vaiheessa tehdään päätelmä kustakin keskeisestä vaatimuksesta aiemmin ensimmäisessä vaiheessa arvioitujen arviointiperusteiden perusteella. Keskeisiä vaatimuksia arvioitaessa kokonaisvaikutus varmuusasteeseen on lähtökohtaisesti ratkaiseva tekijä. Tässä yhteydessä on esitettävä seuraavat kysymykset:

- Mikä on tietyn arviointiperusteen tai keskeisen vaatimuksen noudattamatta jättämisen tai puutteellisen noudattamisen vaikutus virheiden ja sääntöjenvastaisuuksien tunnistamiseen sekä hallinto- ja valvontajärjestelmään?
- Lisääkö tämä puute sen todennäköisyyttä, että sääntöjenvastaisia tai laittomia menoja ei ehkäistä, havaita ja/tai oikaista riittävästi?

Seuraavissa ohjeissa annetaan esimerkkejä tämän vaiheen mahdollisista tuloksista (sen jälkeen, kun keskeisten valvontamenettelyjen vastaavuustestit on yhdistetty muihin laadullisiin tekijöihin):

- Jos yhden tai useamman arviointiperusteen arvioidaan kuuluvan luokkaan 3 tai luokkaan 4, tarkastaja voi perustellusti päätellä, ettei keskeistä vaatimusta voida luokitella luokkaan 1 eikä todennäköisimmin edes luokkaan 2.
- Jos suurimman osan arviointiperusteista arvioidaan kuuluvan samaan luokkaan, tarkastaja voi perustellusti päätellä, että tämä on vakaa perusta keskeisen vaatimuksen luokittelemiseksi samaan luokkaan.
- Keskeistä vaatimusta ei voida yleensä luokitella heikointa arviointiperustetta edullisemmin, mahdollisesti seuraavia arviointiperusteita lukuun ottamatta:

Hallintoviranomainen

2.3 Kaikki vastaanotetut hakemukset kirjataan. Hakemukset rekisteröidään vastaanottamisen yhteydessä, jokaiselle hakijalle toimitetaan saantitodistus ja kunkin hakemuksen hyväksynnän tilasta pidetään kirjaa.

2.5 Asianmukaisen henkilön tai elimen olisi tehtävä hakemusten ja hankkeiden hyväksymistä tai hylkäämistä koskevat päätökset, tulokset olisi ilmoitettava kirjallisesti ja hakemusten hyväksymisen tai hylkäämisen syyt olisi esitettävä selkeästi. Muutoksenhakumenettely ja asiaan liittyvät päätökset olisi julkaistava.

5.3 Käytössä on menettelyt, joilla varmistetaan, että kaikki asiakirjat, joita tarvitaan asianmukaisen jäljitysketjun turvaamiseksi, säilytetään yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 140 artiklan vaatimusten mukaisesti eli että asiakirjat ovat saatavilla.

Todentamisviranomainen

11.3 Varmistetaan asianmukainen jäljitysketju käyttämällä kutakin toimea koskevan kirjanpitoaineiston tallentamiseen ja säilyttämiseen tarkoitettua tietokoneistettua tietojärjestelmää, joka käsittää kaikki maksatushakemusten ja tilityksen laatimiseen vaaditut tiedot. Todentamisviranomaisen sisäisen jäljitysketjun avulla olisi oltava mahdollista täsmäyttää komissiolle ilmoitetut menot hallintoviranomaiselta tai välittävältä elimeltä saatujen menoilmoitusten kanssa.

13.5 Käytössä on riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että komissiolle voidaan ilmoittaa ajoissa EU:n talousarvion toteuttamista koskevat tiedot varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Tarkastusviranomaisen

18.5 Tilivuoden vuotuisen tarkastuskertomuksen ja tarkastuslausunnon olisi katettava kaikki jäsenvaltiot, joita Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen ohjelmat koskevat.

Päätelmiä tehdessään tarkastajat käyttävät ammatillista harkintaansa ja ottavat huomioon mahdolliset lieventävät seikat. On kerättävä riittävä todentava aineisto ja tallennettava se tarkastusta koskevaan asiakirjakokonaisuuteen.

2.2.3 Päätelmä viranomaisittain

Kolmannessa vaiheessa tehdään päätelmä kustakin viranomaisesta aiemmin toisessa vaiheessa tehdyn kunkin keskeisen vaatimuksen luokittelun tulosten perusteella. Tässä yhteydessä olisi käytettävä liitteitä II ja III. Liitteessä II yhdistetään keskeisten vaatimusten osalta tehty arviointi, jotta voidaan tehdä päätelmä viranomaisittain. Liitteessä III puolestaan on yhdistelmätaulukko, jossa yhdistetään viranomaisittain tehty päätelmä järjestelmän kokonaisarvioon (yhteys neljanteen vaiheeseen).

Ei ole mahdollista ennakoida viranomaisittain kaikkia keskeisten vaatimusten arviointien yhdistelmiä, joita voi esiintyä. Siitä huolimatta voidaan antaa seuraavat ohjeet:

1. Kukin keskeisistä vaatimuksista on arvioitava samaa viranomaista koskevista muista keskeisistä vaatimuksista riippumatta. Tämä tarkoittaa, ettei yhdessä viranomaista koskevassa keskeisessä vaatimuksessa havaittua puutetta voida kompensoida toisella samaa viranomaista koskevalla keskeisellä vaatimuksella, joka toimii hyvin. Korvaavaa valvontaa tarkastellaan vain järjestelmän kokonaisarviointin tasolla (neljäs vaihe).
2. Jotkin keskeiset vaatimukset ovat olennaisia menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä kyseessä olevan viranomaisen asianmukaisen toiminnan kannalta. Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 2 artiklan 39 alakohdassa määriteltyjen vakavien puutteiden määrittämisperusteet esitetään komission delegoidun asetuksen 30 artiklassa. Ne koskevat
 - hallintoviranomaista: keskeiset vaatimukset 2 (toimien valinta), 4 (hallinnon varmennukset) ja 5 (menoja ja tarkastuksia koskevien asiakirjojen jäljitysketju)
 - todentamisviranomaisesta: keskeinen vaatimus 13 (vuotuisen tilinpäätöksen laatiminen ja todentaminen)
 - tarkastusviranomaisesta: keskeiset vaatimukset 15 (järjestelmätarkastukset), 16 (toimien tarkastukset) ja 18 (luotettavan tarkastuslausunnon antaminen ja vuotuisen tarkastuskertomuksen laatiminen).
3. Edellä 2 alakohdassa mainittujen seitsemän olennaisen keskeisen vaatimuksen luokittelu luokkaan 1 tai 2 vaikuttaisi myönteisesti kokonaisarvioon.
4. Jos yksi edellä 2 alakohdassa mainituista olennaisista keskeisistä vaatimuksista taikka kaksi tai useampia muista viranomaisia koskevista keskeisistä vaatimuksista

luokitellaan luokkiin 3 tai 4, viranomaisen ei voida arvioida yleisesti kuuluvan luokkaa 3 tai 4 parempaan luokkaan. Toisin sanoen puutetta olennaisessa keskeisessä vaatimuksessa ei voida kompensoida kyseistä viranomaista koskevien muiden keskeisten vaatimusten paremmalla luokituksella.

5. Jos joitakin viranomaisten tehtävistä on siirretty välittävälle elimille, liitteitä II ja III on jaoteltava lisää. Päätelmän tekemiseksi kustakin välittävästä elimestä sovelletaan samoja perusteita kuin hallintoviranomaiseen/todentamisviranomaiseen. Tämän perusteella tehdään hallintoviranomaista tai todentamisviranomaista koskeva kokonaisarvio.

Tarkastajien olisi käytettävä ammatillista harkintaansa asianmukaisen päätelmän tekemiseksi kustakin viranomaisesta ja arvioitava kokonaisarviota tämän ohjeasiakirjan liitteessä III olevan taulukon avulla.

2.2.4 Kokonaisarvio

Tässä viimeisessä vaiheessa tarkastajat luovat yhteyden viranomaisittain tehdyn päätelmän sekä ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevan kokonaisarvion välille. Tarkastajat määrittävät mahdolliset lieventävät seikat ja korvaavat valvontatoimet, joita voi liittyä johonkin viranomaisista ja jotka voivat vähentää tehokkaasti riskiä koko hallinto- ja valvontajärjestelmässä.

Esimerkiksi jos tarkastaja toteaa, että todentamisviranomaisen suorittamat todentamiset ovat epätäydellisiä tai että ne eivät ole riittävän tehokkaita, mutta että hallintoviranomaisen (tai välittävän elimen, jos tehtävät on siirretty) suorittamat hallinnon varmennukset ovat hyvälaatuisia ja tehokkaita, tämä voi vähentää riskiä siihen, että sääntöjenvastaisia menoja todennetaan ja ilmoitetaan komissiolle. On syytä huomata, että keskeinen vaatimus 4 (hallinnon varmennukset) on hallinto- ja valvontajärjestelmän tärkein ja ensimmäinen suojakeino sääntöjenvastaisuuksia vastaan. Tämän keskeisen vaatimuksen asianmukaisen toiminnan arvioiminen on siksi ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan arvioida riskiä siihen, että komissio korvaa sääntöjenvastaisia menoja. On tärkeää korostaa, että ennen lieventävän seikan tai korvaavan valvonnan huomioon ottamista on saatava todisteita tällaisen valvonnan asianmukaisesta toiminnasta. Toinen esimerkki lieventävästä seikasta, joka voidaan ottaa huomioon ennen tarkastuslausunnon antamista, voisi olla se, että täytäntöön on pantu toimitasuunnitelma, jolla on tosiasiallisesti parannettu hallinto- ja valvontajärjestelmää (vastaavien sääntöjenvastaisuuksien välttämiseksi vastaisuudessa) ja korjattu tärkeimmät sääntöjenvastaisuudet, joita ei ole aiemmin havaittu otantaan perustuvissa tarkastuksissa tai hallinnon varmennusten tarkastuksissa (aiemmin ilmoitettujen menojen rahoitusoikaisut).

Tarkastaja määrittää toimien asianmukaisuuteen kohdistuvan jäännösriskin ja muotoilee lopuksi järjestelmittain kokonaisarvion siitä, kuinka hyvin järjestelmä vastaa lainsäädännössä asetettuja keskeisiä vaatimuksia. Tässä yhteydessä olisi käytettävä liitettä III.

1. Järjestelmien kokonaisarvion yhteydessä käytetään samoja luokkia kuin yksittäisten keskeisten vaatimusten ja viranomaisten arvioinnin yhteydessä, jotta voidaan varmistaa tulosten johdonmukaisuus prosessin kaikissa vaiheissa.
2. Ennen kuin tarkastaja määrittää asianmukaisuuden vaarantavan jäännösriskin tason, hänen on otettava huomioon mahdolliset lieventävät seikat edellä kuvaillulla tavalla.

Hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevaa kokonaisarviota käytetään perustana määrittettäessä varmuusasteita ja toimien tarkastusten luotettavuustasoja. Vuotuista tarkastuskertomusta laatiessaan tarkastaja voi muotoilla ohjelman tarkastuslausunnon ja suositella tarvittaessa myöhempiä toimia yhdistämällä hallinto- ja valvontajärjestelmästä tekemänsä arviot toimien tarkastusten ja tilintarkastusten tulosten kanssa.

Lisäksi jäsenvaltion olisi käytettävä näitä tarkastustoimia pannaan täytäntöön yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 124 artiklan 5 kohdan säännökset, jotka koskevat velvoitetta seurata nimeämisperusteiden täyttymistä. Tämän työn helpottamiseksi ohjeasiakirjan liitteessä IV on taulukko, jossa yhdistetään keskeiset vaatimukset ja nimeämisperusteet toisiinsa.

LIITE I – KESKEISET VAATIMUKSET JA ARVIointIPERUSTEET

Tässä liitteessä kuvaillaan hallinto- ja valvontajärjestelmän keskeiset osat ja arviointiperusteet ottaen huomioon kaudella 2014–2020 sovellettavassa lainsäädännössä asetettavat vähimmäisvaatimukset. Keskeiset osat on jäsennelty viranomaisittain, ja niillä varmistetaan menojen laillisuus ja asianmukaisuus sekä ERI-rahastoista (maaseuturahastoa lukuun ottamatta) tuettaviin ohjelmiin sisältyvien toimien todenmukaisuus yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaisesti. Ne ovat olennaisia tämän varmistamisen kannalta.

1. Hallintoviranomaiseen ja sen välittäviin elimiin liittyvät keskeiset vaatimukset

Keskeinen vaatimus 1: Tehtävien riittävä eriyttäminen sekä riittävät raportointi- ja seurantajärjestelmät, jos vastuuviranomainen siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a, b, e ja h alakohta, 122 artiklan 2 kohta, 123 artiklan 1 ja 6 kohta sekä 125 artiklan 1 kohta)

Arviointiperusteet:

1.1 Selkeä tehtävien kuvaus ja jako (organisaatiokaavio, ohjeellinen virkojen määrä, vaadittu pätevyys ja kokemus, tehtäväkuvaukset), myös sellaisen muodollisen sopimusasiakirjan olemassaolo, jossa esitetään selkeästi kaikki tehtävät, jotka hallintoviranomainen on siirtänyt välittävälle elimelle.

1.2 Hallintoviranomaisen ja välittävien elinten sisällä on eri tasoilla ja eri tehtävissä tarvittava henkilöstö ja asiantuntemus, kun otetaan huomioon ohjelmien lukumäärä, laajuus ja monimutkaisuus sekä mahdolliset asianmukaiset ulkoistamisjärjestelyt.

1.3 Tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattaminen hallintoviranomaisen organisaation sisällä tarvittaessa ja erityisesti, jos jäsenvaltio on päättänyt pitää todentamistoiminnon samassa hallintorakenteessa kuin hallintoviranomaisen, sekä hallintoviranomaisen ja hallinto- ja valvontajärjestelmän muiden elinten (todentamisviranomainen tai sen välittävät elimet, tarkastusviranomainen tai muut tarkastuselimet) välillä.

1.4 Käytössä on kattavat ja asianmukaiset menettelyt ja käsikirjat, joita päivitetään tarpeen mukaan ja jotka kattavat kaikki keskeiset toiminnot hallintoviranomaisen ja välittävien elinten sisällä, myös sääntöjenvastaisuuksia ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperintää koskevat raportointi- ja seurantamenettelyt.

1.5 Käytössä on riittävät menettelyt ja järjestelyt, jotta voidaan seurata ja valvoa välittävälle elimelle siirrettyjen tehtävien suorittamista tehokkaasti riittävien raportointijärjestelmien avulla (välittävän elimen menetelmien tarkastelu, välittävän elimen raportointien tulosten säännöllinen tarkastus, mahdollisuuksien mukaan myös otoksiin perustuva välittävän elimen suorittaman työn suorittaminen uudelleen).

1.6 Suhteellisuusperiaatteen mukainen järjestely, jolla varmistetaan, että asianmukainen riskienhallintatoimi toteutetaan tarvittaessa ja erityisesti, kun toimintaa muutetaan merkittävästi ja kun hallinto- ja valvontarakenteita muutetaan.

Keskeinen vaatimus 2: Toimien asianmukainen valinta

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan c alakohta ja 125 artiklan 3 kohta)

Arviointiperusteet:

2.1 Hallintoviranomainen on laatinut seurantakomitean hyväksyttäväksi asianmukaiset valintamenettelyt ja -perusteet,

- a. joilla varmistetaan, että toimet edistävät asiaankuuluvien toimintalinjojen erityistavoitteiden ja tulosten saavuttamista
- b. jotka ovat syrjimättömät ja avoimet
- c. joissa otetaan huomioon yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 7 ja 8 artiklassa säädetyt miesten ja naisten välisen tasa-arvon edistäminen ja kestävä kehityksen periaatteet.

2.2 Hakuilmoitukset julkaistaan⁴.

Hakumenettelyistä ilmoitetaan, jotta kaikki mahdolliset tuensaajat saavat tiedon asiasta. Ilmoituksissa kuvataan selkeästi käytettävä valintamenettely sekä tuensaajien oikeudet ja velvoitteet.

2.3 Kaikki vastaanotetut hakemukset kirjataan.

Hakemukset rekisteröidään vastaanottamisen yhteydessä, jokaiselle hakijalle toimitetaan saantitodistus ja kunkin hakemuksen hyväksynnän tilasta pidetään kirjaa.

2.4 Kaikki hakemukset tai hankkeet arvioidaan sovellettavien perusteiden mukaisesti.

Arviointi suoritetaan johdonmukaisesti ja syrjimättömästi. Käytettävät perusteet ja pisteytys ovat seurantakomitean hyväksymien ja ilmoituksessa mainittujen perusteiden ja pisteytyksen mukaisia.

Hakemusten tai hankkeiden arvioinnin yhteydessä hallintoviranomainen varmistaa, että arvioijilla on tarvittava asiantuntemus ja että he ovat riippumattomia.

Hallintoviranomaisen olisi lisäksi erityisesti varmistettava, että

- a. valittu toimi kuuluu kyseisen rahaston tai kyseisten rahastojen toiminta-alaan ja voidaan sijoittaa johonkin tukitoimien luokkaan
- b. tuensaajalla on rahoitusta koskevien edellytysten täyttämiseen tarvittavat hallinnolliset ja toiminnalliset valmiudet sekä rahoitusvalmiudet
- c. toimea koskevaa sovellettavaa lainsäädäntöä on noudatettu, jos toimi on alkanut ennen kuin siihen liittyvä rahoitushakemus on jätetty
- d. tukea saaviksi valitut toimet eivät sisällä toimintaa, joka on ollut osa toimea, johon on sovellettu tai olisi pitänyt soveltaa takaisinperintämenettelyä, koska tuotannollista toimintaa on siirretty ohjelma-alueen ulkopuolelle.

Arvioinnin kaikki vaiheet olisi dokumentoitava asianmukaisesti.

2.5 Asiasta vastaavassa nimetyssä elimessä asianmukaisesti valtuutetun henkilön olisi tehtävä hakemusten tai hankkeiden hyväksymistä tai hylkäämistä koskevat päätökset. Tulokset olisi ilmoitettava hakijalle kirjallisesti sopimuksessa tai päätöksessä (tai vastaavassa asiakirjassa), ja hakemusten hyväksymisen tai hylkäämisen syyt olisi esitettävä selkeästi. Muutoksenhakumenettely ja asiaan liittyvät päätökset olisi julkaistava.

Keskeinen vaatimus 3: Riittävä tiedotus tuensaajille

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 125 artiklan 3 kohdan c alakohta)

Arviointiperusteet:

⁴ Ei sovelleta, kun EU:n varoja osoitetaan suoraan tietyille kansallisille, alueellisille tai paikallisille hankkeille.

3.1 Tuensaajille kohdistettu tehokas tiedottaminen heidän oikeuksistaan ja velvoitteistaan, erityisesti ohjelmaa varten vahvistetuista kansallisista tukikelpoisuussäännöistä, sovellettavista EU:n tukikelpoisuussäännöistä, kullekin toimelle asetetuista erityisistä tukiedellytyksistä, jotka koskevat osana toimea toimitettavia tuotteita tai suoritettavia palveluja, rahoitussuunnitelmaa ja toteuttamiselle asetettua määräaikaa, sekä erillistä kirjanpitojärjestelmää tai soveltuvaa kirjanpitokoodia sekä säilytettäviä ja ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista. Myös tiedotus- ja julkisuusvelvoitteet olisi ilmaistava selkeästi, ja niistä olisi tiedotettava.

3.2 Ohjelmaa varten on vahvistettu selkeät ja yksiselitteiset kansalliset tukikelpoisuussäännöt.

3.3 Käytössä on strategia, jolla varmistetaan, että tuensaajilla on käytettävissään tarvittavat tiedot ja että he saavat asianmukaista ohjausta (esitteet, opaskirjaset, seminaarit, työpajat, verkkosivustot jne.).

Keskeinen vaatimus 4: Riittävät hallinnon varmennukset

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan c ja h alakohta sekä 125 artiklan 4 kohdan a alakohta sekä 125 artiklan 5 ja 6 kohta)

Arviointiperusteet:

4.1 Hallinnon varmennukset sisältävät

- a. tuensaajan kutakin korvaushakemusta koskevat hallinnolliset varmennukset: kaikkiin tuensaajien jättämiin korvaushakemuksiin olisi kohdistettava hallintoviranomaisen tai sen välittävien elinten suorittamia hallinnollisia varmennuksia ennen todentamista. Varmennuksissa olisi tarkasteltava sekä hakemusta että sen liitteenä olevia todentavia asiakirjoja. Tuensaajilta varmennusta varten pyydettyjen todentavien asiakirjojen määrä ja tyyppi perustuu kunkin asiakirja-aineisto- tai tuensaajatyyppin riskinarviointiin.
- b. toimia koskevat, paikan päällä tehtävät varmennukset, jotka hallintoviranomaisen tai sen välittävien elinten olisi suoritettava, kun hanke on jo hyvässä vauhdissa sekä fyysisen edistymisen että rahoituksen edistymisen osalta (esimerkiksi koulutusta koskevat toimenpiteet).

4.2 Hallintoviranomainen tai sen välittävät elimet voivat tehdä yksittäisten toimien paikan päällä suoritettavia varmennuksia otantaperiaatteella. Paikan päällä tehtävien varmennusten suorittamisväli ja kattavuus olisi suhteutettava toimelle myönnetyn julkisen tuen määrään sekä riskitasoon, joka on määritetty hallintoviranomaisen tai sen välittävien elinten suorittamissa hallinnollisissa varmennuksissa ja tarkastusviranomaisen toimittamissa koko hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevissa tarkastuksissa. Tiedoissa olisi kuvailtava käytetty otantamenetelmä, määriteltävä valitut toimet ja esitettävä yleiskatsaus varmennusten yhteydessä tehdyistä päätelmistä ja havaituista sääntöjenvastaisuuksista.

4.3 Hallinnon varmennuksia varten olisi oltava menettelyjä koskevat kirjalliset ohjeet ja kattavat tarkistuslistat, jotta voidaan havaita mahdolliset olennaiset virheet. Tarkistuslistoissa olisi käsiteltävä ainakin seuraavia seikkoja koskevia varmennuksia:

- a. korvaushakemuksen oikeellisuus
- b. tukikelpoisuusaika
- c. hyväksytyin hankkeen sääntöjen noudattaminen
- d. hyväksytyin rahoitusosuuden noudattaminen (tarvittaessa)
- e. asiaankuuluvien tukikelpoisuussääntöjen sekä julkisia hankintoja, valtiontukea, ympäristöä, rahoitusvälineitä, kestävästä kehitystä, julkisuutta, yhtäläisiä

mahdollisuuksia koskevia vaatimuksia ja syrjimättömyyttä koskevien EU:n ja kansallisten sääntöjen noudattaminen

- f. hankkeen todellinen tilanne, myös tuotteen tai palvelun fyysinen edistyminen sekä avustussopimuksen ehtojen ja tuotos- ja tulosindikaattoreiden noudattaminen
- g. ilmoitetut menot sekä jäljitysketjun olemassaolo ja sen noudattaminen muutamien menoerien osalta
- h. erillinen kirjanpitojärjestelmä tai soveltuva kirjanpitokoodi kaikille toimeen liittyville tapahtumille tosiasiallisesti syntyneiden tukikelpoisten kustannusten perusteella korvattavia toimia varten. Tämän erillisen kirjanpitojärjestelmän tai soveltuvien kirjanpitokoodien avulla on mahdollista varmentaa, että seuraavat menot on kohdennettu oikein: 1) osarahoitettavaan toimeen vain osittain liittyvät menot ja 2) tietyntyyppiset menot, joiden katsotaan olevan tukikelpoisia vain tietyissä rajoissa tai suhteessa muihin kustannuksiin.

4.4 Todentavaa aineistoa olisi säilytettävä

- a. hallinnollisista varmuuksista ja paikan päällä tehtävistä varmuuksista, myös tehdystä työstä ja saaduista tuloksista
- b. tarkastushavaintojen jatkotoimista.

Näitä tietoja käytetään todentavina asiakirjoina ja tietoina, kun hallintoviranomainen laatii vuotuisen yhteenvedon.

4.5 Käytössä on hallintoviranomaisen hyväksymät menettelyt, joilla varmistetaan, että todentamisviranomainen saa suoritetuista varmuuksista kaikki tarvittavat tiedot todentamista varten.

Hallinnon varmuukset olisi saatettava päätökseen ajoissa tietyn tilivuoden kirjanpidossa todennettujen menojen osalta.

Keskeinen vaatimus 5: Käytössä on tehokas järjestelmä, jolla varmistetaan, että kaikki menoja ja tarkastuksia koskevat asiakirjat säilytetään riittävän jäljitysketjun turvaamiseksi

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan g alakohta, 122 artiklan 3 kohta, 140 artikla, 125 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 125 artiklan 8 kohta)

Arviointiperusteet:

5.1 Toimia koskevat yksityiskohtainen kirjanpitoaineisto ja todentavat asiakirjat (kuten tointa koskevat tekniset eritelmät ja rahoitussuunnitelma, tuotosten ja tulosten saavuttamisessa edistyminen ja seurantakertomukset, hakemista, arviointia, valintaa, avustuksen hyväksymistä sekä tarjouskilpailu- ja hankintamenettelyjä koskevat asiakirjat sekä osarahoitettujen tuotteiden ja palvelujen tarkastuksia koskevat raportit) säilytetään asianmukaisella hallinnon tasolla, ja niiden on sisällettävä komission delegoidun asetuksen 25 artiklan 1 kohdassa esitettävät tiedot. Kirjanpitojärjestelmän avulla on mahdollista tunnistaa tuensaajat ja muut prosessiin osallistuvat elimet sekä maksun perustelut.

5.2 Hallintoviranomainen pitää kirjaa menoihin ja tarkastuksiin liittyviä todentavia asiakirjoja hallussaan pitävistä elimistä ja niiden sijainnista. Todentavat asiakirjat käsittävät kaikki asianmukaisen jäljitysketjun turvaamiseksi tarvittavat asiakirjat, jotka voivat olla sähköisessä muodossa, jos tuensaajien ja asianomaisten elinten välinen tiedonvaihto hoidetaan sähköisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 122 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

5.3 Käytössä on menettelyt, joilla varmistetaan, että kaikki asiakirjat, joita tarvitaan asianmukaisen jäljitysketjun turvaamiseksi, säilytetään yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 140 artiklan vaatimusten mukaisesti eli siten, että asiakirjat ovat saatavilla.

Keskeinen vaatimus 6: Luotettava järjestelmä tietojen keräämiseksi, tallentamiseksi ja säilyttämiseksi seurantaa, arviointia, varainhoitoa, varmennuksia ja tarkastuksia varten, mukaan lukien yhteydet sähköisiin tiedonvaihtojärjestelmiin tuensaajien kanssa

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan d alakohta, 112 artiklan 3 kohta, 122 artiklan 3 kohta, 125 artiklan 2 kohdan a, d ja e alakohta, 125 artiklan 4 kohdan d alakohta, 125 artiklan 8 kohta ja 140 artikla)

Arviointiperusteet:

6.1 Käytössä on tietokoneistettu tietojärjestelmä, jolla kustakin toimesta kerätään, tallennetaan ja säilytetään komission delegoidun asetuksen liitteessä III edellytetyt tiedot, myös hallintoviranomaisen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 125 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti toimittamat indikaattoreihin ja välitavoitteisiin liittyvät tiedot ja tiedot edistymisestä ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa.

Jos toimi saa tukea Euroopan sosiaalirahastosta, tietojen on käsitettävä myös tiedot toimien yksittäisistä osallistujista ja indikaattoreita koskevat tiedot on jaoteltava sukupuolen mukaan, jos tätä edellytetään.

6.2 Käytössä on riittävät menettelyt, joilla voidaan tarvittaessa yhdistää tiedot arviointia ja tarkastuksia varten sekä komissiolle toimitettavia maksatushakemuksia ja tilityksiä, vuotuisia yhteenvetoja sekä vuotuisia ja lopullisia täytäntöönpanokertomuksia varten, myös taloudellisia tietoja koskevia kertomuksia varten.

6.3 Käytössä on riittävät menettelyt, joilla varmistetaan

- a. tämän tietokoneistetun järjestelmän turvallisuus ja ylläpito, tietojen eheys ottaen huomioon kansainvälisesti hyväksytyt vaatimukset, kuten ISO/IEC 27001:2013 ja ISO/IEC 27002:2013, tietojen luottamuksellisuus, lähettäjän todentaminen sekä asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen erityisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 122 artiklan 3 kohdan, 125 artiklan 4 kohdan d alakohdan, 125 artiklan 8 kohdan ja 140 artiklan mukaisesti
- b. yksilöiden suojele henkilötietojen käsittelyssä.

Keskeinen vaatimus 7: Oikeasuhteisten petostentorjuntatoimenpiteiden tehokas toteutus

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohta, 122 artiklan 2 kohta ja 125 artiklan 4 kohdan c alakohta)

Arviointiperusteet:

7.1 Ennen ohjelman täytäntöönpanon aloittamista hallintoviranomaiset suorittavat petosriskinarvioinnin, jossa arvioidaan ohjelmien täytäntöönpanon tärkeimpiin prosesseihin liittyvien petosriskien vaikutukset ja todennäköisyys. Petosriskinarviointi olisi hyvä tehdä vuosittain tai kahden vuoden välein riskitasosta riippuen. Petosriskinarvioinnin tuloksille olisi saatava hyväksyntä hallintoviranomaisen ylimmältä johdolta.

7.2 Petostentorjuntatoimenpiteet rakentuvat petostentorjuntaketjun neljän päävaiheen eli ehkäisemisen, havaitsemisen, oikaisemisen ja syytteeseen asettamisen ympärille.

7.3 Käytössä on asianmukaiset ja oikeasuhteiset ehkäisevät toimenpiteet, jotka on laadittu erikseen tiettyjä tilanteita varten ja joilla pienennetään petosten jäännösriski hyväksyttävälle tasolle (kuten tehtävämäärittely, käytännesäännöt, ylimmän johdon viestinnän sävy,

vastuualueiden jakaminen, koulutus ja tiedotustoimet, tietojen analyysi sekä ajantasainen tieto petosten varoitusmerkeistä ja petosindikaattoreista).

7.4 Käytössä on varoittavien merkkien asianmukaiset havaitsemistoimenpiteet, ja ne on pantu tehokkaasti täytäntöön.

7.5 Asianmukaisiin toimenpiteisiin ryhdytään heti, kun petosepäily havaitaan. Toimenpiteillä varmistetaan sekä petosepäilyjen että valvonnan puutteiden selkeä ilmoittamisjärjestelmä, joka varmistaa riittävän koordinoinnin tarkastusviranomaisen, jäsenvaltion toimivaltaisten tutkintaviranomaisten, komission ja OLAFin kanssa.

7.6 Käytössä on asianmukaiset prosessit, joilla seurataan epäiltyjä petostapauksia ja niihin liittyvää vilpillisesti käytettyjen EU:n varojen takaisinperintää.

7.7 Käytössä on seurantamenettelyjä, joilla voidaan tarkistaa mahdolliseen tai tapahtuneeseen petokseen liittyviä prosesseja, menettelyjä tai valvontaa ja joiden perusteella tarkistetaan petosriskinarviointia.

Keskeinen vaatimus 8: Asianmukaiset menettelyt johdon vahvistuslausuman sekä lopullisista tarkastuskertomuksista ja suoritetuista tarkastuksista laadittavan vuotuisen yhteenvedon laatimista varten

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 125 artiklan 4 kohdan e alakohta)

Arviointiperusteet:

8.1 Käytössä on vuotuisen yhteenvedon laatimista varten riittävät menettelyt, joilla varmistetaan

- a. asianmukaisten elinten toteuttamien kaikkien tarkastusten ja suorittaman valvonnan lopullisten tulosten riittävä tarkastus ja jatkotoimet kunkin ohjelman osalta, mukaan lukien hallintoviranomaisen suorittamat tai välittävien elinten sen puolesta suorittamat hallinnon varmennukset, tarkastusviranomaisen toteuttamat tai sen vastuulla toteutetut tarkastukset sekä EU:n tarkastukset
- b. järjestelmissä havaittujen virheiden ja heikkouksien luonteen ja laajuuden analysointi sekä näiden puutteiden edellyttämät jatkotoimet (toteutetut tai suunnitellut korjaavat toimenpiteet)
- c. ennaltaehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen, jos havaitaan järjestelmään liittyviä virheitä.

8.2 Johdon vahvistuslausuman olisi perustuttava vuotuisen yhteenvedon, ja vahvistuslausuma olisi laadittava asiaa koskevaan komission täytäntöönpanoasetukseen sisältyvän mallin mukaisesti.

8.3 Vuotuisen yhteenvedon ja johdon vahvistuslausuman laadintaan liittyvä työ olisi dokumentoitava asianmukaisesti.

8.4 Vuotuinen yhteenvedo ja johdon vahvistuslausuma sekä kaikki asiaankuuluvat todentavat asiakirjat ja tiedot asetetaan ajoissa tarkastusviranomaisen saataville arviointia varten. Tätä varten on määritelty asianmukaiset sisäiset määräajat.

2. Todentamisviranomaiseen ja sen välittäviin elimiin liittyvät keskeiset vaatimukset

Keskeinen vaatimus 9: Tehtävien riittävä eriyttäminen sekä riittävät raportointi- ja seurantajärjestelmät, jos vastuuviranomainen siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a, b ja e alakohta, 123 artiklan 2 ja 6

kohta sekä 126 artikla)

Arviointiperusteet:

Jäljempänä esitettävät seikat olisi varmistettava.

9.1 Selkeä tehtävien kuvaus ja jako (organisaatiokaavio, ohjeellinen virkojen määrä, vaadittu pätevyys ja/tai kokemus, tehtäväkuvaukset), myös muodollinen sopimusasiakirja, jossa esitetään selkeästi kaikki tehtävät, jotka todentamisviranomaisen siirtää välittävälle elimille.

9.2 Todentamisviranomaisen sisällä eri tasoilla ja eri tehtävissä tarvittava riittävä henkilöstö ja asiantuntemus, kun otetaan huomioon ohjelmien lukumäärä, laajuus ja monimutkaisuus sekä mahdolliset asianmukaiset ulkoistamisjärjestelyt.

9.3 Tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattaminen todentamisviranomaisen organisaation sisällä tarvittaessa ja erityisesti, jos jäsenvaltio on päättänyt pitää todentamistoiminnon samassa hallintorakenteessa kuin hallintoviranomaisen, sekä todentamisviranomaisen ja hallinto- ja valvontajärjestelmän muiden elinten (hallintoviranomainen tai sen välittävät elimet, tarkastusviranomaisen tai muut tarkastuselimet) välillä.

9.4 Käytössä on kattavat ja asianmukaiset menettelyt ja käsikirjat, joita päivitetään tarpeen mukaan ja jotka kattavat kaikki keskeiset toiminnot todentamisviranomaisen ja välittävien elinten sisällä, myös (välittävien elinten raportointia tai todentamisviranomaisen havaitsemia) sääntöjenvastaisuuksia ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperintää koskevat raportointi- ja seurantamenettelyt.

9.5 Käytössä on riittävät menettelyt ja järjestelyt, jotta voidaan seurata ja valvoa välittävälle elimille siirrettyjen tehtävien suorittamista tehokkaasti riittävien raportointijärjestelmien avulla (välittävän elimen menetelmien tarkastelu, välittävän elimen raportointien tulosten säännöllinen tarkastus, mahdollisuuksien mukaan myös otoksiin perustuva välittävän elimen suorittaman työn suorittaminen uudelleen).

9.6 Suhteellisuusperiaatteen mukainen järjestely, jolla varmistetaan, että asianmukainen riskienhallintatoimi toteutetaan tarvittaessa ja erityisesti, kun toimintaa muutetaan merkittävästi ja/tai kun hallinto- ja valvontarakenteita muutetaan.

Keskeinen vaatimus 10: Asianmukaiset menettelyt maksatushakemusten laadintaa ja jättämistä varten

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 126 artiklan a, e ja f alakohta)

Arviointiperusteet:

10.1 Tarvittaessa riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että todentamisviranomaisen saa hallintoviranomaiselta ja/tai sen välittäviltä elimiltä riittävät tiedot suoritetuista ensimmäisen tason hallinnon varmennuksista ja tarkastusviranomaisen tekemien tai sen vastuulla tehtyjen tarkastusten tulokset.

- a. Sovitun menettelyn olisi sisällettävä selkeä kuvaus niistä tiedoista, jotka tarvitaan hallintoviranomaiselta ja tarkastusviranomaiselta todentamisprosessia varten, jotta voidaan varmistaa, että tarvittavat tiedot saadaan säännöllisesti ja ajoissa.
- b. Varmistetaan todentamista varten, että todentamisviranomaisen on saanut kaikki tarvittavat todentavat asiakirjat, myös päivitetty tiedot hallintoviranomaisen ja sen välittävien elinten suorittamien ensimmäisen tason hallinnon varmennusten tuloksista sekä tarkastusviranomaisen tai EU:n elinten laatimat tarkastuskertomukset.
- c. Varmistetaan hallintoviranomaisen ja sen välittävien elinten laatimien täytäntöönpanon edistymistä koskevien kertomusten järjestelmällinen, oikea-aikainen

ja dokumentoitu tarkastus, myös ensimmäisen tason hallinnon varmennusten tulosten tarkastus, ennen komissiolle tehtävän menoilmoituksen laatimista.

- d. Varmistetaan kaikkien asiaankuuluvien saatujen tarkastuskertomusten järjestelmällinen, oikea-aikainen ja dokumentoitu tarkastus ja otetaan huomioon tarkastustulokset ennen komissiolle tehtävän menoilmoituksen laatimista.
- e. Varmistetaan, että ensimmäisen tason varmennusten ja tarkastuskertomusten tarkastelujen tulokset otetaan asianmukaisesti huomioon tehtäessä päätelmää siitä, onko olemassa riittävät perusteet todentaa, että todennettavat menot ovat laillisia ja asianmukaisia.

10.2 Menettelyjä koskevissa kirjallisissa ohjeissa olisi kuvailtava yksityiskohtaisia tarkastuksia, selkeät vastuualueet ja koko todentamisprosessin työnkulku, myös todentamisviranomaisen suorittama sen välittävien elimien todentamisprosessissa tekemän työn riittävä tarkistaminen kahden käsittelijän sääntöä noudattaen ja valvonta.

Keskeinen vaatimus 11: Asianmukainen tietokoneistettu kirjanpito ilmoitetuista menoista ja vastaavasta julkisesta rahoitusosuudesta

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 126 artiklan d ja g alakohta)

Arviointiperusteet:

11.1 Säilytetään tietokoneistetussa muodossa asianmukaista kirjanpitoaineistoa, joka koskee komissiolle ilmoitettuja menoja.

11.2 Käytössä on asianmukaiset menettelyt, joilla säilytetään oikeellista ja täydellistä tietokoneistettua kirjanpitoa menoista, jotka hallintoviranomainen on toimittanut todentamista varten, myös tuensaajille maksetusta vastaavasta julkisesta rahoitusosuudesta.

11.3 Varmistetaan asianmukainen jäljitysketju käyttämällä kutakin toimea koskevan kirjanpitoaineiston tallentamiseen ja säilyttämiseen tarkoitettua tietokoneistettua tietojärjestelmää, joka käsittää kaikki maksatushakemusten ja tilityksen laatimiseen vaaditut tiedot. Todentamisviranomaisen sisäisen jäljitysketjun avulla olisi oltava mahdollista täsmäyttää komissiolle ilmoitetut menot hallintoviranomaiselta ja välittäviltä elimiltä saatujen menoilmoitusten kanssa.

Keskeinen vaatimus 12: Asianmukainen ja täydellinen kirjanpito takaisin perittävistä, takaisin perityistä ja palautetuista määristä

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohta, 137 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 137 artiklan 2 kohta)

Arviointiperusteet:

12.1 Käytössä on riittävät ja tehokkaat menettelyt, joilla säilytetään oikeelliset ja täydelliset todisteet tilivuoden aikana peruutetuista ja takaisin perityistä määristä, tilivuoden lopun tilanteen mukaisesti takaisin perittävistä määristä ja yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohdan ja 137 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla suoritetuista takaisinperinnöistä sekä siitä, että tilityksessä esitetyt määrät, joita ei saada perityiksi takaisin, vastaavat kirjanpitojärjestelmiin kirjattuja määriä.

12.2 Pidetään asianmukaista kirjanpitoa sen osoittamiseksi, että tilityksestä on tarvittaessa jätetty pois menoja yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 137 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja että kaikki tarvittavat oikaisut on otettu huomioon kyseisen tilivuoden tilityksessä.

Keskeinen vaatimus 13: Asianmukainen menettely vuotuisen tilinpäätöksen laatimiseksi ja tilinpäätöksen täydellisyyden, oikeellisuuden ja totuudenmukaisuuden todentamiseksi (Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohta, 126 artiklan b, c ja h alakohta ja 137 artikla sekä varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan a alakohta)⁵

Arviointiperusteet:

13.1 Käytössä olisi oltava riittävät menettelyt, joilla laaditaan tilitys ja todennetaan tilityksen täydellisyys, oikeellisuus ja totuudenmukaisuus ja se, että kirjatut menot ovat sovellettavan lainsäädännön mukaiset ja aiheutuneet ohjelmaan sovellettavien perusteiden mukaisesti rahoitettaviksi valituista toimista.

13.2 Riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että tilitykseen kirjatut menot vastaavat tilivuonna ilmoitettuja välimaksuja sen jälkeen, kun mahdolliset käsittelyvirheet on oikaistu ja kaikki hallinnon varmuuksissa ja tarkastuksissa havaitut ja tilivuoden aikana peruutetut tai takaisin perityt sääntöjenvastaiset määrät on vähennetty ja menot, joiden tukikelpoisuuden arviointi on meneillään tilityksen laatimisajankohtana, on peruutettu väliaikaisesti.

13.3 Riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että takaisin perityt, takaisin perittävät, aiemmista välimaksupyynnöistä peruutetut määrät sekä määrät, joita ei saada perityiksi takaisin, otetaan asianmukaisesti huomioon tilityksessä. Menettelyllä olisi varmistettava, että pidetään kirjaa takaisin perittävistä määristä ja määristä, jotka on poistettu johonkin toimeen osoitetun rahoitusosuuden täysimääräisen tai osittaisen peruuttamisen johdosta. Takaisin perityt määrät palautetaan ennen ohjelman sulkemista vähentämällä ne seuraavasta menoilmoituksesta.

13.4 Tilitys asetetaan ajoissa hallintoviranomaisen saataville tiedoksi ja tarkastusviranomaisen saataville arviointia varten. Tätä varten on määritelty asianmukaiset sisäiset määräajat.

13.5 Käytössä on riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että komissiolle raportoidaan tilityksestä ajoissa varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

3. Tarkastusviranomaiseen liittyvät keskeiset vaatimukset

Keskeinen vaatimus 14: Tehtävien riittävä eriyttäminen ja riittävät järjestelmät sen varmistamiseksi, että millä tahansa muulla elimellä, joka tekee tarkastuksia ohjelman tarkastusstrategian mukaisesti, on riittävä toiminnallinen riippumattomuus ja että se ottaa huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a, b ja e alakohta sekä 123 artiklan 4 ja 5 kohta)

Arviointiperusteet:

14.1 Selkeä tehtävien kuvaus ja jako tarkastusstrategian mukaisesti (organisaatiokaavio, suunnitellut resurssit, vaadittu pätevyys ja kokemus, koulutusvaatimukset jne.), myös muodollinen sopimus, jossa esitetään selkeästi kaikki tehtävät, jotka muut tarkastuselimet suorittavat tarkastusviranomaisen valvonnassa.

14.2 Kaikkien vaatimusten täyttämiseen tarvittava henkilöstö, jolla on tarvittava asiantuntemus, kun otetaan huomioon ohjelmien lukumäärä, laajuus ja monimutkaisuus sekä mahdolliset asianmukaiset ulkoistamisjärjestelyt.

⁵ Tarvittaessa on otettava huomioon myös tilitystä koskevat ohjeet.

14.3 Tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattaminen tarkastusviranomaisen (ja tarvittaessa muiden tarkastuselinten) sekä hallinto- ja valvontajärjestelmän muiden elinten (hallintoviranomainen, todentamisviranomainen sekä niiden välittävät elimet) välillä sekä tarkastusviranomaisen ja muiden tarkastuselinten riippumattomuuden periaatteen noudattaminen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a ja b alakohdan sekä 123 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti (vrt. myös nimeämistä ja tarkastusstrategiaa koskevat komission ohjeet).

14.4 Kansainvälisesti hyväksytyihin tilintarkastusstandardeihin perustuvat kattavat ja asianmukaiset menettelyt ja käsikirjat, myös sisäinen laadunarviointi, ja tarvittaessa riittäviin raportointijärjestelmiin perustuvat menettelyt muille tarkastuselimille siirrettyjen tehtävien suorittamisen tehokkuuden seuranta ja valvontaa varten.

Keskeinen vaatimus 15: Riittävät järjestelmätarkastukset

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan f alakohta ja 127 artiklan 1 kohta)

Arviointiperusteet:

15.1 Järjestelmätarkastukset suoritetaan viimeksi päivitetyn tarkastusstrategian mukaisesti. Ne perustuvat selkeästi kuvailtuihin tarkastusmenetelmiin, jotka käsittävät myös asianmukaisen riskinarvioinnin ja joissa otetaan huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit.

15.2 Tarkastuksessa keskitytään hallinto- ja valvontajärjestelmien keskeisiin vaatimuksiin asianomaisissa elimissä (hallintoviranomainen, todentamisviranomainen ja välittävät elimet). Tarkastuksen olisi katettava muun muassa sen tarkistaminen, että asianomaiset viranomaiset varmistavat asianmukaisesti julkisia hankintoja, valtiontukea, ympäristöä, rahoitusvälineitä, kestävää kehitystä, julkisuutta, yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevia vaatimuksia ja syrjimättömyyttä sekä tuotosindikaattoreihin ja välitavoitteisiin liittyvien tietojen ja edistymistä ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa koskevien tietojen luotettavuutta koskevien EU:n ja kansallisten sääntöjen noudattamisen.

15.3 Kaikki järjestelmätarkastusten vaiheet dokumentoidaan asianmukaisesti. Käytössä on riittävät ja kattavat tarkistuslistat, joissa käsitellään hallinto- ja valvontajärjestelmien kaikkia keskeisiä vaatimuksia koskevia tarkistuksia.

15.4 Käytössä on tehokkaat menettelyt, joilla seurataan tarkastuskertomusten mukaisten suositusten ja korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa.

15.5 On olemassa riittävät todisteet, joiden perusteella voidaan vahvistaa järjestelmistä saatu varmuusaste oikeaksi.

Keskeinen vaatimus 16: Riittävät toimien tarkastukset

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan f alakohta ja 127 artikla sekä komission delegoidun asetuksen 27 ja 28 artikla)

Arviointiperusteet:

16.1 Käytössä on hyväksytyyn toimien otoksen valintamenetelmän kuvaus, joka käsittää otantamenetelmän, otantayksikön, otantaparametrit, järjestelmätarkastuksista (tai alkuvaiheessa nimeämisprosessiin liittyvästä työstä) saadut tulokset ja luotettavuustason, myös suunnitellun olennaisuusrajan, yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 127 artiklan 1 kohdan ja komission delegoidun asetuksen 28 artiklan mukaisesti (vrt. myös otantaa koskevat komission ohjeet).

16.2 Toimien tarkastuksissa otetaan huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit, ja tarkastukset tehdään tarkastusstrategian mukaisesti.

16.3 Toimien tarkastukset tehdään jäljitysketjun muodostavien todentavien asiakirjojen perusteella, ja niissä todennetaan komissiolle ilmoitettujen menojen laillisuus ja asianmukaisuus ainakin seuraavien komission delegoidun asetuksen 27 artiklassa säädettyjen näkökohtien osalta:

- a) toimi valittiin toimenpideohjelman valintaperusteiden mukaisesti, toimea ei ollut saatettu fyysisesti päätökseen tai toteutettu kokonaisuudessaan ennen kuin tuensaaja jätti toimenpideohjelmaan liittyvän rahoitushakemuksen, toimi on pantu täytäntöön hyväksyntäpäätöksen mukaisesti ja se täytti kaikki tarkastuksen ajankohtana sovelletut edellytykset, jotka koskevat sen toimintaa, käyttöä ja saavutettavia tavoitteita
- b) komissiolle ilmoitetut menot vastaavat kirjanpitoaineistoa ja vaaditut todentavat asiakirjat osoittavat, että jäljitysketju on riittävä komission delegoidun asetuksen 25 artiklassa säädetyllä tavalla
- c) komissiolle ilmoitettujen ja yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 67 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan ja 109 artiklan sekä asetuksen (EU) N:o 1304/2013 (ESR) 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritettyjen menojen osalta tuensaajalle suoritettavien maksujen perustana olevat tuotokset ja tulokset on saavutettu, osallistujia koskevat tiedot tai muut tuotoksiin ja tuloksiin liittyvät tiedot ovat komissiolle toimitettujen tietojen mukaisia ja vaaditut todentavat asiakirjat osoittavat, että jäljitysketju on riittävä komission delegoidun asetuksen 25 artiklassa säädetyllä tavalla
- d) julkinen rahoitusosuus on maksettu tuensaajalle yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 132 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

16.4 Toimien tarkastukset sisältävät soveltuvin osin toimen fyysistä toteuttamista koskevia paikan päällä tehtäviä varmuksia.

16.5 Toimien tarkastuksissa varmistetaan todentamisviranomaisen kirjanpitojärjestelmäänsä kirjaamien vastaavien menojen paikkansapitävyys ja kattavuus ja jäljitysketjun täsmäyttäminen kaikilla tasoilla.

16.6 Erityisesti kaikki toimien tarkastusten vaiheet olisi dokumentoitava asianmukaisesti valmisteluasiakirjoihin (myös tarkistuslistoihin), joista käyvät ilmi kulloinkin tehty tarkastustyö, laaditut tarkastuskertomukset ja työn perusteella tehdyt päätelmät.

16.7 Jos havaitut ongelmat liittyvät itse järjestelmään ja aiheuttavat sen vuoksi muita toimenpideohjelmaan sisältyviä toimia koskevan riskin, tarkastusviranomaisen on komission delegoidun asetuksen 27 artiklan 5 kohdan mukaisesti varmistettava, että tällaisten ongelmien laajuuden määrittämiseksi suoritetaan lisätutkimuksia, mukaan lukien tarvittaessa ylimääräiset tarkastukset, ja suositeltava tarvittavia korjaavia toimia.

16.8 Käytössä on tehokkaat menettelyt, joilla seurataan toimien tarkastusten perusteella annettujen suositusten ja toteutettavien korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa.

Keskeinen vaatimus 17: Riittävät tilien tarkastukset

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 127 artiklan 7 kohta, komission delegoidun asetuksen 29 artikla sekä varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan a ja b alakohhta)

Arviointiperusteet:

17.1 Tarkastusviranomainen suorittaa tilien tarkastukset komission delegoidun asetuksen 29 artiklan (vrt. myös tilien tarkastusta koskevat komission ohjeet) ja ohjelman tarkastusstrategian mukaisesti. Se keskittyy todentamisviranomaisen kannalta merkittävien keskeisten vaatimusten arviointiin.

17.2 Jotta tarkastuslausuntoa varten voidaan todeta, että tilitys antaa oikean ja riittävän kuvan, tarkastusviranomaisen varmistaa, että kaikki yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 137 artiklassa edellytettävät seikat on viety oikein tileihin ja että ne vastaavat todentavaa kirjanpitoaineistoa, jonka kaikki asianomaiset viranomaiset tai elimet ja tuensaajat säilyttävät. Tarkastusviranomaisen varmistaa todentamisviranomaisen sille toimittaman tilityksen osalta, että

- a) yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 137 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti ilmoitettu tukikelpoisten menojen kokonaismäärä on yhdenmukainen komissiolle kyseiseltä tilivuodelta toimitettuihin maksatushakemuksiin sisältyvien menojen ja niitä vastaavan julkisen rahoitusosuuden kanssa, ja jos havaitaan poikkeamia, tilityksessä on annettu täsmäytyksistä riittävät selvitykset
- b) tilivuoden aikana peruutetut ja takaisin perityt määrät, tilivuoden lopun tilanteen mukaisesti takaisin perittävät määrät, yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 71 artiklan nojalla suoritettut takaisinperinnät sekä tilityksessä esitetyt määrät, joita ei saada perityiksi takaisin, vastaavat todentamisviranomaisen kirjanpitojärjestelmiin vietyjä määriä ja perustuvat asiasta vastaavan hallintoviranomaisen tai todentamisviranomaisen päätöksiin
- c) menoja on jätetty yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 137 artiklan 2 kohdan mukaisesti tarvittaessa pois tilityksestä, ja kaikki vaaditut oikaisut on otettu huomioon kyseisen tilivuoden tilityksessä
- d) rahoitusvälineisiin maksettujen ohjelman rahoitusosuuksien ja tuensaajille maksettujen valtiontukiennakoiden tueksi esitetään hallintoviranomaiselta ja todentamisviranomaiselta saatavia tietoja.

Edellä b, c ja d alakohdassa tarkoitettut tarkastukset voidaan tehdä otantamenetelmän avulla.

17.3 Tilien tarkastuksissa otetaan huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit. Erityisesti kaikki tilien tarkastusten vaiheet olisi dokumentoitava asianmukaisesti valmisteluasiakirjoihin (myös tarkistuslistoihin), joista käyvät ilmi kulloinkin tehty tarkastustyö (järjestelmätarkastusten ja toimien tarkastusten aikana tehty tarkastustyö sekä todentamisviranomaisen tarkastusviranomaiselle toimittamaa tilitystä koskevat lopulliset ylimääräiset tarkistukset), laaditut tarkastuskertomukset ja työn perusteella tehdyt päätelmät.

17.4 Tarkastusviranomaisen tasolla on käytössä tehokkaat tarkastusmenettelyt, joilla seurataan tilien tarkastusten perusteella annettujen suositusten ja toteutettavien korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa, myös (toimien tarkastusten tulosten jatkotoimena) tehtyjen rahoitusoikaisujen ottamista tarkasti huomioon tileissä.

Keskeinen vaatimus 18: Riittävät menettelyt luotettavan tarkastuslausunnon antamiseksi ja vuotuisen tarkastuskertomuksen laatimiseksi

(Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 127 artiklan 5 kohta ja varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan b alakohta)

Arviointiperusteet:

18.1 Tarkastusviranomaisella on käytössä menettelyt sen varmistamiseksi, että vuotuinen tarkastuskertomus ja tarkastuslausunto ovat luotettavia, että niistä käyvät ilmi järjestelmätarkastuksista, toimien tarkastuksista ja tilien tarkastuksista tehdyt päätelmät ja että ne ovat asiaa koskevassa komission täytäntöönpanoasetuksessa esitettävien mallien mukaisia (vrt. myös vuotuista tarkastuskertomusta ja tarkastuslausuntoa koskevat komission ohjeet).

18.2 Tarkastusviranomaisella on käytössä menettelyt, joilla varmistetaan, että vuotuinen tarkastuskertomus ja tarkastuslausunto toimitetaan komissiolle varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan b alakohdassa asetettuun määräaikaan mennessä.

18.3 Kaikista havaituista virheistä raportoidaan, ja niitä käsitellään asianmukaisesti ottaen huomioon virhetaso ja tarkastuslausunto.

18.4 Jos arvioitu kokonaisvirhetaso ylittää olennaisuusrajan, tarkastusviranomaisen arvioi asian vaikutuksen ja antaa suosituksia, jotta voidaan varmistaa, että korjaavat toimet toteutetaan hyväksyttävän jäännösvirhetason saavuttamiseksi.

18.5 Vuotuisen tarkastuskertomuksen ja tarkastuslausunnon olisi katettava kaikki jäsenvaltiot, joita Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen mukaiset ohjelmat koskevat.

LIITE II: KESKEISTEN VAATIMUSTEN ARVIOINTI ARVIOINTIPERUSTEITTAIN JA VIRANOMAISITTAIN

Viittaukset yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen, komission delegoidun asetuksen ja varainhoitoasetuksen artikloihin	KESKEISET VAATIMUKSET ja ARVIOINTIPERUSTEET	ARVIOINNIN MUKAISET LUOKAT ⁶
	Hallintoviranomainen / välittävä elin	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a, b, e ja h alakohta, 122 artiklan 2 kohta, 123 artiklan 1 ja 6 kohta sekä 125 artiklan 1 kohta	Keskeinen vaatimus 1: Tehtävien riittävä eriyttäminen sekä riittävät raportointi- ja seurantajärjestelmät, jos vastuuviranomainen siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle	
Arviointiperuste	<p>1.1 Selkeä tehtävien kuvaus ja jako (organisaatiokaavio, ohjeellinen virkojen määrä, vaadittu pätevyys ja/tai kokemus, tehtäväkuvaukset), myös sellaisen muodollisen sopimusasiakirjan olemassaolo, jossa esitetään selkeästi kaikki tehtävät, jotka hallintoviranomainen on siirtänyt välittäville elimille.</p> <p>1.2 Hallintoviranomaisen ja välittävien elinten sisällä on eri tasoilla ja eri tehtävissä tarvittava henkilöstö ja asiantuntemus, kun otetaan huomioon ohjelmien lukumäärä, laajuus ja monimutkaisuus sekä mahdolliset asianmukaiset ulkoistamisjärjestelyt.</p> <p>1.3 Tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattaminen hallintoviranomaisen organisaation sisällä tarvittaessa ja erityisesti, jos jäsenvaltio on päättänyt pitää todentamistoiminnon samassa hallintorakenteessa kuin hallintoviranomaisen, sekä hallintoviranomaisen ja hallinto- ja valvontajärjestelmän muiden elinten (todentamisviranomainen ja/tai sen välittävät elimet, tarkastusviranomainen ja/tai muut tarkastuselimet) välillä.</p> <p>1.4 Käytössä on kattavat ja asianmukaiset menettelyt ja käsikirjat, joita päivitetään tarpeen mukaan ja jotka kattavat kaikki keskeiset toiminnot hallintoviranomaisen ja välittävien elinten sisällä, myös sääntöjenvastaisuuksia ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperintää koskevat raportointi- ja seurantamenettelyt.</p> <p>1.5 Käytössä on riittävät menettelyt ja järjestelyt, jotta voidaan seurata ja valvoa välittäville elimille siirrettyjen tehtävien suorittamista tehokkaasti riittävien raportointijärjestelmien avulla (välittävän elimen menetelmien tarkastelu, välittävän elimen raportointien tulosten säännöllinen tarkastus, mahdollisuuksien mukaan myös otoksiin perustuva välittävän elimen suorittaman työn suorittaminen uudelleen).</p> <p>1.6 Suhteellisuusperiaatteen mukainen järjestely, jolla varmistetaan, että asianmukainen riskienhallintatoimi toteutetaan tarvittaessa ja erityisesti, kun toimintaa muutetaan merkittävästi ja/tai kun hallinto- ja valvontarakenteita muutetaan.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan c alakohta ja 125 artiklan 3 kohta	Keskeinen vaatimus 2: Toimien asianmukainen valinta	
Arviointiperuste	<p>2.1 Hallintoviranomainen on laatinut seurantakomitean hyväksyttäväksi asianmukaiset valintamenettelyt ja -perusteet a) joilla varmistetaan, että toimet edistävät asiaankuuluvien toimintalinjojen erityistavoitteiden ja tulosten saavuttamista; b) jotka ovat syrjimättömät ja avoimet; ja c) joissa otetaan huomioon yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 7 ja 8 artiklassa säädetyt miesten ja naisten välisen tasa-arvon edistäminen ja kestävä kehityksen periaatteet.</p> <p>2.2 Hakuilmoitukset julkaistaan⁷. Hakumenettelyistä ilmoitetaan, jotta kaikki mahdolliset tuensaajat saavat tiedon asiasta. Ilmoituksissa kuvataan selkeästi käytettävä valintamenettely sekä tuensaajien oikeudet ja velvoitteet.</p> <p>2.3 Kaikki vastaanotetut hakemukset kirjataan⁸. Hakemukset rekisteröidään vastaanottamisen yhteydessä, jokaiselle hakijalle toimitetaan saantitodistus ja kunkin hakemuksen hyväksynnän tilasta pidetään kirjaa.</p> <p>2.4 Kaikki hakemukset tai hankkeet arvioidaan sovellettavien perusteiden mukaisesti. Arviointi suoritetaan johdonmukaisesti ja</p>	

⁶ Luokka 1, 2, 3 tai 4 näiden ohjeiden kohdan 2.2 ja asetuksen (EU) N:o 480/2014 liitteessä IV olevan taulukon 2 mukaisesti.

⁷ Ei sovelleta, kun EU:n varoja osoitetaan suoraan tietyille kansallisille, alueellisille tai paikallisille hankkeille.

Viittaukset yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen, komission delegoidun asetuksen ja varainhoitoasetuksen artikloihin	KESKEISET VAATIMUKSET ja ARVIOINTIPERUSTEET	ARVIOINNIN MUKAISET LUOKAT ⁶
	<p>syrijmättömästi. Käytettävät perusteet ja pisteytys ovat seurantakomitean hyväksymien ja ilmoituksessa mainittujen perusteiden ja pisteytyksen mukaisia. Hakemusten tai hankkeiden arvioinnin yhteydessä hallintoviranomainen varmistaa, että arvioijilla on tarvittava asiantuntemus ja että he ovat riippumattomia. [Ks. tekstin loppuosa näiden ohjeiden liitteestä I.]</p> <p>2.5 Asiasta vastaavassa nimetyssä elimessä asianmukaisesti valtuutetun henkilön olisi tehtävä hakemusten tai hankkeiden hyväksymistä tai hylkäämistä koskevat päätökset. Tulokset olisi ilmoitettava hakijalle kirjallisesti sopimuksessa tai päätöksessä (tai vastaavassa asiakirjassa). Hakemusten hyväksymisen tai hylkäämisen syyt olisi esitettävä selkeästi. Muutoksenhakumenettely ja asiaan liittyvät päätökset olisi julkaistava.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 125 artiklan 3 kohdan c alakohta	Keskeinen vaatimus 3: Riittävä tiedotus tuensajille	
Arviointiperuste	<p>3.1 Tuensajille kohdistettu tehokas tiedottaminen heidän oikeuksistaan ja velvoitteistaan, erityisesti ohjelmaa varten vahvistetuista kansallisista tukikelpoisuussäännöistä, sovellettavista EU:n tukikelpoisuussäännöistä, kullekin toimelle asetetuista erityisistä tukiedellytyksistä, jotka koskevat osana toimea toimitettavia tuotteita tai suoritettavia palveluja, rahoitussuunnitelmaa ja toteuttamiselle asetettua määräaikaa, sekä erillistä kirjanpitojärjestelmää tai soveltuvaa kirjanpitokoodia sekä säilytettäviä ja ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista. Myös tiedotus- ja julkisuusvelvoitteet olisi ilmaistava selkeästi, ja niistä olisi tiedotettava.</p> <p>3.2 Ohjelmaa varten on vahvistettu selkeät ja yksiselitteiset kansalliset tukikelpoisuussäännöt.</p> <p>3.3 Käytössä on strategia, jolla varmistetaan, että tuensajilla on käytettävissään tarvittavat tiedot ja että he saavat asianmukaista ohjausta (esitteet, opaskirjaset, seminaarit, työpajat, verkkosivustot jne.).</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan c ja h alakohta sekä 125 artiklan 4 kohdan a alakohta sekä 125 artiklan 5 ja 6 kohta	Keskeinen vaatimus 4: Riittävät hallinnon varmennukset	
Arviointiperuste	<p>4.1 Hallinnon varmennukset sisältävät</p> <p>a) tuensajaan kutakin korvaushakemusta koskevat hallinnolliset varmennukset: [ks. tekstin loppuosa näiden ohjeiden liitteestä I]</p> <p>b) toimia koskevat, paikan päällä tehtävät varmennukset, jotka hallintoviranomaisen tai sen välittävien elinten olisi suoritettava, kun hanke on jo hyvässä vauhdissa sekä fyysisen edistymisen että rahoituksen edistymisen osalta (esimerkiksi koulutusta koskevat toimenpiteet).</p> <p>4.2 Hallintoviranomainen tai sen välittävät elimet voivat tehdä yksittäisten toimien paikan päällä suoritettavia varmennuksia otantaperiaatteella. [Ks. tekstin loppuosa näiden ohjeiden liitteestä I.]</p> <p>4.3 Hallinnon varmennuksia varten olisi oltava menettelyjä koskevat kirjalliset ohjeet ja kattavat tarkistuslistat, jotta voidaan havaita mahdolliset olennaiset virheet. [Ks. tekstin loppuosa näiden ohjeiden liitteestä I.]</p> <p>4.4 Todentavaa aineistoa olisi säilytettävä a) hallinnollisista varmennuksista ja paikan päällä tehtävistä varmennuksista, myös tehdystä työstä ja saaduista tuloksista; b) tarkastushavaintojen jatkotoimista. Näitä tietoja käytetään todentavina asiakirjoina ja tietoina, kun hallintoviranomainen laatii vuotuisen yhteenvedon.</p> <p>4.5 Käytössä on hallintoviranomaisen hyväksymät menettelyt, joilla varmistetaan, että todentamisviranomainen saa suoritetuista varmennuksista kaikki tarvittavat tiedot todentamista varten. Hallinnon varmennukset olisi saatettava päätökseen ajoissa tietyn tilivuoden kirjanpidossa todennettujen menojen osalta.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan g alakohta, 122 artiklan 3 kohta, 140 artikla, 125 artiklan 4 kohdan d alakohta ja 125 artiklan 8 kohta	Keskeinen vaatimus 5: Käytössä on tehokas järjestelmä, jolla varmistetaan, että kaikki menoja ja tarkastuksia koskevat asiakirjat säilytetään riittävän jäljitysketjun turvaamiseksi	
Arviointiperuste	5.1 Toimia koskevat yksityiskohtainen kirjanpitoaineisto ja todentavat asiakirjat säilytetään (kuten tointa koskevat tekniset eritelvät ja rahoitussuunnitelma, tuotosten ja tulosten saavuttamisessa edistyminen ja seurantakertomukset, hakemista, arviointia, valintaa, avustuksen hyväksymistä sekä tarjouskilpailu- ja hankintamenettelyjä koskevat asiakirjat sekä osarahoitettujen tuotteiden ja palvelujen tarkastuksia koskevat raportit) asianmukaisella hallinnon tasolla. Niiden on sisällettävä komission delegoidun asetuksen 25 artiklan 1 kohdassa esitettävät tiedot. Kirjanpitojärjestelmän avulla on mahdollista tunnistaa tuensajat ja muut prosessiin osallistuvat elimet sekä maksun perustelut.	

Viittaukset yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen, komission delegoidun asetuksen ja varainhoitoasetuksen artikloihin	KESKEISET VAATIMUKSET ja ARVIOINTIPERUSTEET	ARVIOINNIN MUKAISET LUOKAT ⁶
	<p>5.2 Hallintoviranomainen pitää kirjata menoihin ja tarkastuksiin liittyviä todentavia asiakirjoja hallussaan pitävistä elimistä ja niiden sijainnista. Todentavat asiakirjat käsittelevät kaikki asianmukaisen jäljitysketjun turvaamiseksi tarvittavat asiakirjat, jotka voivat olla sähköisessä muodossa, jos tuensaajien ja asianomaisten elinten välinen tiedonvaihto hoidetaan sähköisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 122 artiklan 3 kohdan mukaisesti.</p> <p>5.3 Käytössä on menettelyt, joilla varmistetaan, että kaikki asiakirjat, joita tarvitaan asianmukaisen jäljitysketjun turvaamiseksi, säilytetään yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 140 artiklan vaatimusten mukaisesti eli siten, että asiakirjat ovat saatavilla.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan d alakohta, 112 artiklan 3 kohta, 122 artiklan 3 kohta, 125 artiklan 2 kohdan a, d ja e alakohta, 125 artiklan 4 kohdan d alakohta, 125 artiklan 8 kohta ja 140 artikla	Keskeinen vaatimus 6: Luotettava järjestelmä tietojen keräämiseksi, tallentamiseksi ja säilyttämiseksi seurantaa, arviointia, varainhoitoa, varmennuksia ja tarkastuksia varten, mukaan lukien yhteydet sähköisiin tiedonvaihtojärjestelmiin tuensaajien kanssa	
Arviointiperuste	<p>6.1 Käytössä on tietokoneistettu tietojärjestelmä, jolla kustakin toimesta kerätään, tallennetaan ja säilytetään komission delegoidun asetuksen liitteessä III edellytetyt tiedot, myös hallintoviranomaisen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 125 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti toimittamat indikaattoreihin ja välitavoitteisiin liittyvät tiedot ja tiedot edistymisestä ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa. Jos toimi saa tukea Euroopan sosiaalirahastosta, tietojen on käsitettävä myös tiedot toimien yksittäisistä osallistujista ja indikaattoreita koskevat tiedot on jaoteltava sukupuolen mukaan, jos ESR tätä edellyttää.</p> <p>6.2 Käytössä on riittävät menettelyt, joilla voidaan tarvittaessa yhdistää tiedot arviointia ja tarkastuksia varten sekä komissiolle toimitettavia maksatushakemuksia ja tilityksiä, vuotuisia yhteenvetoja sekä vuotuisia ja lopullisia täytäntöönpanokertomuksia varten, myös taloudellisia tietoja koskevia kertomuksia varten.</p> <p>6.3 Käytössä on riittävät menettelyt, joilla varmistetaan a) tämän tietokoneistetun järjestelmän turvallisuus ja ylläpito, tietojen eheys ottaen huomioon kansainvälisesti hyväksytyt vaatimukset, kuten ISO/IEC 27001:2013 ja ISO/IEC 27002:2013, tietojen luottamuksellisuus, lähettäjän todentaminen sekä asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen erityisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 122 artiklan 3 kohdan, 125 artiklan 4 kohdan d alakohdan, 125 artiklan 8 kohdan ja 140 artiklan mukaisesti; ja b) yksilöiden suojele henkilötietojen käsittelyssä.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohta, 122 artiklan 2 kohta ja 125 artiklan 4 kohdan c alakohta	Keskeinen vaatimus 7: Oikeasuhteisten petostentorjuntatoimenpiteiden tehokas toteutus	
Arviointiperuste	<p>7.1 Ennen ohjelman täytäntöönpanon aloittamista hallintoviranomaiset suorittavat petosriskinarvioinnin, jossa arvioidaan ohjelmien täytäntöönpanon tärkeimpiin prosesseihin liittyvien petosriskien vaikutukset ja todennäköisyys. Petosriskinarviointi olisi hyvä tehdä vuosittain tai kahden vuoden välein riskitasosta riippuen. Petosriskinarvioinnin tuloksille olisi saatava hyväksyntä hallintoviranomaisen ylimmältä johdolta.</p> <p>7.2 Petostentorjuntatoimenpiteet rakentuvat petostentorjuntaketjun neljän päävaiheen eli ehkäisemisen, havaitsemisen, oikaisemisen ja syytteeseen asettamisen ympärille.</p> <p>7.3 Käytössä on asianmukaiset ja oikeasuhteiset ehkäisevät toimenpiteet, jotka on laadittu erikseen tiettyjä tilanteita varten ja joilla pienennetään petosten jäännösriski hyväksyttävälle tasolle (kuten tehtävänmäärittely, käytäntösäännöt, ylimmän johdon viestinnän sävy, vastuualueiden jakaminen, koulutus ja tiedotustoimet, tietojen analyysi sekä ajantasainen tieto petosten varoitusmerkeistä ja petosindikaattoreista).</p> <p>7.4 Käytössä on varoitavien merkkien asianmukaiset havaitsemistoimenpiteet, ja ne on pantu tehokkaasti täytäntöön.</p> <p>7.5 Asianmukaisiin toimenpiteisiin ryhdytään heti, kun petosepäily havaitaan. Toimenpiteillä varmistetaan sekä petosepäilyjen että valvonnan puutteiden selkeä ilmoittamisjärjestelmä, joka varmistaa riittävän koordinoinnin tarkastusviranomaisen, jäsenvaltion toimivaltaisten tutkintaviranomaisten, komission ja OLAFin kanssa.</p> <p>7.6 Käytössä on asianmukaiset prosessit, joilla seurataan epäiltyjä petostapauksia ja niihin liittyvää vilpillisesti käytettyjen EU:n varojen takaisinperintää.</p> <p>7.7 Käytössä on seurantamenettelyjä, joilla voidaan tarkistaa mahdolliseen tai tapahtuneeseen petokseen liittyviä prosesseja, menettelyjä tai valvontaa ja joiden perusteella tarkistetaan petosriskinarviointia.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 125 artiklan 4 kohdan e alakohta	Keskeinen vaatimus 8: Asianmukaiset menettelyt johdon vahvistuslausuman sekä lopullisista tarkastuskertomuksista ja suoritetuista tarkastuksista laadittavan vuotuisen yhteenvedon laatimista varten	
Arviointiperuste	8.1 Käytössä on vuotuisen yhteenvedon laatimista varten riittävät menettelyt, joilla varmistetaan a) asianmukaisten elinten	

Viittaukset yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen, komission delegoidun asetuksen ja varainhoitoasetuksen artikloihin	KESKEISET VAATIMUKSET ja ARVIOINTIPERUSTEET	ARVIOINNIN MUKAISET LUOKAT ⁶
	<p>toteuttamien kaikkien tarkastusten ja suorittaman valvonnan lopullisten tulosten riittävä tarkastus ja jatkotoimet kunkin ohjelman osalta, mukaan lukien hallintoviranomaisen suorittamat tai välittävien elinten sen puolesta suorittamat hallinnon varmennukset, tarkastusviranomaisen toteuttamat tai sen vastuulla toteutetut tarkastukset sekä EU:n tarkastukset; b) järjestelmissä havaittujen virheiden ja heikkouksien luonteen ja laajuuden analysointi sekä näiden puutteiden edellyttämät jatkotoimet (toteutetut tai suunnitellut korjaavat toimenpiteet); c) ehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen, jos havaitaan järjestelmään liittyviä virheitä.</p> <p>8.2 Johdon vahvistuslausuman olisi perustuttava vuotuisen yhteenvetoon, ja vahvistuslausuma olisi laadittava asiaa koskevaan komission täytäntöönpanoasetukseen sisältyvän mallin mukaisesti.</p> <p>8.3 Vuotuisen yhteenvetoon ja johdon vahvistuslausuman laadintaan liittyvä työ olisi dokumentoitava asianmukaisesti.</p> <p>8.4 Vuotuinen yhteenveto ja johdon vahvistuslausuma sekä kaikki asiaankuuluvat todentavat asiakirjat ja tiedot asetetaan ajoissa tarkastusviranomaisen saataville tarkastusviranomaisen suorittamaa arviointia varten. Tätä varten on määritelty asianmukaiset sisäiset määräajat.</p>	
	Todentamisviranomainen / välittävä elin	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a, b ja e alakohta, 123 artiklan 2 ja 6 kohta sekä 126 artikla	Keskeinen vaatimus 9: Tehtävien riittävä eriyttäminen sekä riittävät raportointi- ja seurantajärjestelmät, jos vastuuviranomainen siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle	
Arviointiperuste	<p>9.1 Selkeä tehtävien kuvaus ja jako (organisaatiokaavio, ohjeellinen virkojen määrä, vaadittu pätevyys ja/tai kokemus, tehtäväkuvaukset), myös muodollinen sopimusasiakirja, jossa esitetään selkeästi kaikki tehtävät, jotka todentamisviranomainen siirtää välittäville elimille.</p> <p>9.2 Todentamisviranomaisen sisällä eri tasoilla ja eri tehtävissä tarvittava riittävä henkilöstö ja asiantuntemus, kun otetaan huomioon ohjelmien lukumäärä, laajuus ja monimutkaisuus sekä mahdolliset asianmukaiset ulkoistamisjärjestelyt.</p> <p>9.3 Tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattaminen todentamisviranomaisen organisaation sisällä tarvittaessa ja erityisesti, jos jäsenvaltio on päättänyt pitää todentamistoiminnon samassa hallintorakenteessa kuin hallintoviranomaisen, sekä todentamisviranomaisen ja hallinto- ja valvontajärjestelmän muiden elinten (hallintoviranomainen ja/tai sen välittävät elimet, tarkastusviranomainen ja/tai muut tarkastuselimet) välillä.</p> <p>9.4 Käytössä on kattavat ja asianmukaiset menettelyt ja käsikirjat, joita päivitetään tarpeen mukaan ja jotka kattavat kaikki keskeiset toiminnot todentamisviranomaisen ja välittävien elinten sisällä, myös (välittävien elinten raportointia tai todentamisviranomaisen havaitsemia) sääntöjenvastaisuuksia ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperintää koskevat raportointi- ja seurantamenettelyt.</p> <p>9.5 Käytössä on riittävät menettelyt ja järjestelyt, jotta voidaan seurata ja valvoa välittäville elimille siirrettyjen tehtävien suorittamista tehokkaasti riittävien raportointijärjestelmien avulla (välittävän elimen menetelmien tarkastelu, välittävän elimen raportointien tulosten säännöllinen tarkastus, mahdollisuuksien mukaan myös otoksiin perustuva välittävän elimen suorittaman työn suorittaminen uudelleen).</p> <p>9.6 Järjestely, jolla varmistetaan, että asianmukainen riskienhallintatoimi toteutetaan tarvittaessa.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 126 artiklan a, e ja f alakohta	Keskeinen vaatimus 10: Asianmukaiset menettelyt maksatushakemusten laadintaa ja jättämistä varten	
Arviointiperuste	<p>10.1 Tarvittaessa riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että todentamisviranomainen saa hallintoviranomaiselta ja/tai sen välittäviltä elimiltä riittävät tiedot suoritetuista ensimmäisen tason hallinnon varmennuksista ja tarkastusviranomaisen tekemien tai sen vastuulla tehtyjen tarkastusten tulokset. [Ks. tekstin loppuosa näiden ohjeiden liitteestä I.]</p> <p>10.2 Menettelyt, joihin sisältyy yksityiskohtaisia tarkastuksia, vastuualueet ja koko todentamisprosessin työnkulku.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 126 artiklan d ja g alakohta	Keskeinen vaatimus 11: Asianmukainen tietokoneistettu kirjanpito ilmoitetuista menoista ja vastaavasta julkisesta rahoitusosuudesta	
Arviointiperuste	<p>11.1 Säilytetään tietokoneistetussa muodossa asianmukaista kirjanpitoaineistoa, joka koskee komissiolle ilmoitettuja menoja.</p> <p>11.2 Käytössä on asianmukaiset menettelyt, joilla säilytetään oikeellista ja täydellistä tietokoneistettua kirjanpitoa menoista, jotka hallintoviranomainen on toimittanut todentamista varten, myös tuensaajille maksettua vastaavasta julkisesta rahoitusosuudesta.</p> <p>11.3 Varmistetaan asianmukainen jäljitysketju käyttämällä kutakin toimea koskevan kirjanpitoaineiston tallentamiseen ja</p>	

Viittaukset yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen, komission delegoidun asetuksen ja varainhoitoasetuksen artikloihin	KESKEISET VAATIMUKSET ja ARVIOINTIPERUSTEET	ARVIOINNIN MUKAISET LUOKAT ⁶
	säilyttämiseen tarkoitettua tietokoneistettua tietojärjestelmää, joka käsittää kaikki maksatushakemusten ja tilityksen laatimiseen vaadittu tiedot. Todentamisviranomaisen sisäisen jäljitysketjun avulla olisi oltava mahdollista täsmäyttää komissiolle ilmoitetut menot hallintoviranomaiselta tai välittävältä elimeltä saatujen menoilmoitusten kanssa.	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohta, 137 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 137 artiklan 2 kohta	Keskeinen vaatimus 12: Asianmukainen ja täydellinen kirjanpito takaisin perittävästä, takaisin perityistä ja palautetuista määristä	
Arviointiperuste	12.1 Käytössä on riittävät ja tehokkaat menettelyt, joilla säilytetään oikeelliset ja täydelliset todisteet tilivuoden aikana peruutetuista ja takaisin perityistä määristä, tilivuoden lopun tilanteen mukaisesti takaisin perittävästä määristä ja yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohtaan ja 137 artiklan 1 kohdan b alakohtaan nojalla suoritetuista takaisinperinnöistä sekä siitä, että tilityksessä esitetyt määrät, joita ei saada perityiksi takaisin, vastaavat kirjanpitojärjestelmiin kirjattuja määriä. 12.2 Pidetään asianmukaista kirjanpitoa sen osoittamiseksi, että tilityksestä on tarvittaessa jätetty pois menoja yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 137 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja että kaikki tarvittavat oikaisut on otettu huomioon kyseisen tilivuoden tilityksessä.	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan h alakohta, 126 artiklan b, c ja h alakohta sekä 137 artikla	Keskeinen vaatimus 13: Asianmukainen menettely vuotuisen tilinpäätöksen laatimiseksi ja tilinpäätöksen täydellisyden, oikeellisuuden ja totuudenmukaisuuden todentamiseksi	
Arviointiperuste	13.1 Käytössä olisi oltava riittävät menettelyt, joilla laaditaan tilitys ja todennetaan tilityksen täydellisyys, oikeellisuus ja totuudenmukaisuus ja se, että kirjatut menot ovat sovellettavan lainsäädännön mukaiset ja aiheutuneet ohjelmaan sovellettavien perusteiden mukaisesti rahoitettaviksi valituista toimista. 13.2 Riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että tilitykseen kirjatut menot vastaavat tilivuonna ilmoitettuja välimaksuja sen jälkeen, kun kaikki hallinnon varmennuksissa ja tarkastuksissa havaitut ja tilivuoden aikana peruutetut tai takaisin perityt sääntöjenvastaiset määrät on vähennetty ja menot, joiden tukikelpoisuuden arviointi on meneillään tilityksen laatimisaikana, on peruutettu väliaikaisesti. Myös käsittelyvirheiden oikaisut olisi otettava huomioon. 13.3 Riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että takaisin perityt, takaisin perittävät, aiemmista välimaksupyynnöistä peruutetut määrät sekä määrät, joita ei saada perityiksi takaisin, otetaan asianmukaisesti huomioon tilityksessä. Menettelyllä olisi varmistettava, että pidetään kirjaa takaisin perittävästä määristä ja määristä, jotka on poistettu johonkin toimeen osoitetun rahoitusosuuden täysimääräisen tai osittaisen peruuttamisen johdosta. Takaisin perityt määrät palautetaan ennen ohjelman sulkemista vähentämällä ne seuraavasta menoilmoituksesta. 13.4 Tilitys asetetaan ajoissa hallintoviranomaisen saataville tiedoksi ja tarkastusviranomaisen saataville arviointia varten. Tätä varten on määriteltävä asianmukaiset sisäiset määräajat. 13.5 Käytössä on riittävät menettelyt, joilla varmistetaan, että komissiolle raportoidaan tilityksestä ajoissa varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan mukaisesti.	
	Tarkastusviranomaisen	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a, b ja e alakohta sekä 123 artiklan 4 ja 5 kohta	Keskeinen vaatimus 14: Tehtävien riittävä eriyttäminen ja riittävät järjestelmät sen varmistamiseksi, että millä tahansa muulla elimellä, joka tekee tarkastuksia ohjelman tarkastusstrategian mukaisesti, on riittävä toiminnallinen riippumattomuus ja että se ottaa huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit	
Arviointiperuste	14.1 Selkeä tehtävien kuvaus ja jako tarkastusstrategian mukaisesti (organisaatiokaavio, suunnitellut resurssit, vaadittu pätevyys ja/tai kokemus, koulutusvaatimukset jne.), myös muodollinen sopimus, jossa esitetään selkeästi kaikki tehtävät, jotka muut tarkastuselimet suorittavat tarkastusviranomaisen valvonnassa. 14.2 Kaikkien vaatimusten täyttämiseen tarvittava henkilöstö, jolla on tarvittava asiantuntemus, kun otetaan huomioon ohjelmien lukumäärä, laajuus ja monimutkaisuus sekä mahdolliset asianmukaiset ulkoistamisjärjestelyt. 14.3 Tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattaminen tarkastusviranomaisen (ja tarvittaessa muiden tarkastuselinten) sekä hallinto- ja valvontajärjestelmän muiden elinten (hallintoviranomainen, todentamisviranomaisen ja/tai niiden välittävät elimet) välillä sekä tarkastusviranomaisen ja muiden tarkastuselinten riippumattomuuden periaatteen noudattaminen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan a ja b alakohtaan sekä 123 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti (vrt. myös nimeämistä ja tarkastusstrategiaa koskevat komission ohjeet). 14.4 Kansainvälisesti hyväksytyihin tilintarkastusstandardeihin perustuvat kattavat ja asianmukaiset menettelyt ja käsikirjat, myös sisäinen laadunarviointi, ja tarvittaessa riittäviin raportointijärjestelmiin perustuvat menettelyt muille tarkastuselimille siirrettyjen	

Viittaukset yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen, komission delegoidun asetuksen ja varainhoitoasetuksen artikloihin	KESKEISET VAATIMUKSET ja ARVIOINTIPERUSTEET	ARVIOINNIN MUKAISET LUOKAT ⁶
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan f alakohta ja 127 artiklan 1 kohta	tehtävien suorittamisen tehokkuuden seuranta ja valvontaa varten. Keskeinen vaatimus 15: Riittävät järjestelmätarkastukset	
Arviointiperuste	<p>15.1 Järjestelmätarkastukset suoritetaan viimeksi päivitetyn tarkastusstrategian mukaisesti, ne perustuvat selkeästi kuvailtuihin tarkastusmenetelmiin, jotka käsittävät myös asianmukaisen riskinarvioinnin ja joissa otetaan huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit.</p> <p>15.2 Tarkastuksessa keskitytään hallinto- ja valvontajärjestelmien keskeisiin vaatimuksiin asianomaisissa elimissä (hallintoviranomainen, todentamisviranomainen ja välittävät elimet). Tarkastuksen olisi katettava muun muassa sen tarkistaminen, että asianomaiset viranomaiset varmistavat asianmukaisesti julkisia hankintoja, valtiontukea, ympäristöä, rahoitusvälineitä, kestävä kehitystä, julkisuutta, yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevia vaatimuksia ja syrjimättömyyttä sekä tuotosindikaattoreihin ja välitavoitteisiin liittyvien tietojen ja edistymistä ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa koskevien tietojen luotettavuutta koskevien EU:n ja kansallisten sääntöjen noudattamisen.</p> <p>15.3 Kaikki järjestelmätarkastusten vaiheet dokumentoidaan asianmukaisesti. Käytössä on riittävät ja kattavat tarkistuslistat, joissa käsitellään hallinto- ja valvontajärjestelmien kaikkia keskeisiä vaatimuksia koskevia tarkistuksia.</p> <p>15.4 Käytössä on tehokkaat menettelyt, joilla seurataan tarkastuskertomusten mukaisten suositusten ja korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa.</p> <p>15.5 On olemassa riittävät todisteet, joiden perusteella voidaan vahvistaa järjestelmistä saatu varmuusaste oikeaksi.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 72 artiklan f alakohta ja 127 artikla sekä komission delegoidun asetuksen 27 ja 28 artikla	Keskeinen vaatimus 16: Riittävät toimien tarkastukset	
Arviointiperuste	<p>16.1 Käytössä on hyväksytyyn toimien otoksen valintamenetelmän kuvaus, joka käsittää otantamenetelmän, otantayksikön, otantaparametrit, järjestelmätarkastuksista (tai alkuvaiheessa nimeämisprosessiin liittyvästä työstä) saadut tulokset ja luotettavuustason, myös suunnitellun olennaisuusrajan, yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 127 artiklan 1 kohdan ja komission delegoidun asetuksen 28 artiklan mukaisesti (vrt. myös otantaa koskevat komission ohjeet).</p> <p>16.2 Toimien tarkastuksissa otetaan huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit, ja tarkastukset tehdään tarkastusstrategian mukaisesti.</p> <p>16.3 Toimien tarkastukset tehdään jäljitysketjun muodostavien todentavien asiakirjojen perusteella, ja niissä todennetaan komissiolle ilmoitettujen menojen laillisuus ja asianmukaisuus ainakin seuraavien komission delegoidun asetuksen 27 artiklassa säädettyjen näkökohtien osalta: [ks. tekstin loppuosa näiden ohjeiden liitteestä I].</p> <p>16.4 Toimien tarkastukset sisältävät soveltuvin osin toimen fyysistä toteuttamista koskevia paikan päällä tehtäviä varmuuskohtia.</p> <p>16.5 Toimien tarkastuksissa varmistetaan todentamisviranomaisen kirjanpitojärjestelmäänsä kirjaamien vastaavien menojen paikkansapitävyys ja kattavuus ja jäljitysketjun täsmäyttäminen kaikilla tasoilla.</p> <p>16.6 Erityisesti kaikki toimien tarkastusten vaiheet olisi dokumentoitava asianmukaisesti valmisteluasiakirjoihin (myös tarkistuslistoihin), joista käyvät ilmi kulloinkin tehty tarkastustyö, laaditut tarkastuskertomukset ja työn perusteella tehdyt päätelmät.</p> <p>16.7 Jos havaitut ongelmat liittyvät itse järjestelmään ja aiheuttavat sen vuoksi muita toimenpideohjelmaan sisältyviä toimia koskevan riskin, tarkastusviranomaisen on komission delegoidun asetuksen 27 artiklan 5 kohdan mukaisesti varmistettava, että tällaisten ongelmien laajuuden määrittämiseksi suoritetaan lisätutkimuksia, mukaan lukien tarvittaessa ylimääräiset tarkastukset, ja suositeltava tarvittavia korjaavia toimia.</p> <p>16.8 Käytössä on tehokkaat menettelyt, joilla seurataan toimien tarkastusten perusteella annettujen suositusten ja toteutettavien korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 127 artiklan 7 kohta, komission delegoidun asetuksen 29 artikla sekä varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan a ja b alakohta	Keskeinen vaatimus 17: Riittävät tilien tarkastukset	
Arviointiperuste	17.1 Tarkastusviranomainen suorittaa tilien tarkastukset komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 480/2014 29 artiklan (vrt. myös tilien tarkastusta koskevat komission ohjeet) ja ohjelman tarkastusstrategian mukaiset. Se keskittyy todentamisviranomaisen kannalta merkittävien keskeisten vaatimusten arviointiin.	

Viittaukset yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen, komission delegoidun asetuksen ja varainhoitoasetuksen artikloihin	KESKEISET VAATIMUKSET ja ARVIOINTIPERUSTEET	ARVIOINNIN MUKAISET LUOKAT ⁶
	<p>17.2 Jotta tarkastuslausuntoa varten voidaan todeta, että tilitys antaa oikean ja riittävän kuvan, tarkastusviranomaisen varmistaa, että kaikki yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 137 artiklassa edellytettävät seikat on viety oikein tileihin ja että ne vastaavat todentavaa kirjanpitoaineistoa, jonka kaikki asianomaiset viranomaiset tai elimet ja tuensaajat säilyttävät. Tarkastusviranomaisen varmistaa todentamisviranomaisen sille toimittaman tilityksen osalta, että [ks. tekstin loppuosa näiden ohjeiden liitteestä I].</p> <p>17.3 Tilien tarkastuksissa otetaan huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastusstandardit. Erityisesti kaikki tilien tarkastusten vaiheet olisi dokumentoitava asianmukaisesti valmisteluasiakirjoihin (myös tarkistuslistoihin), joista käyvät ilmi kulloinkin tehty tarkastustyö (järjestelmätarkastusten ja toimien tarkastusten aikana tehty tarkastustyö sekä todentamisviranomaisen tarkastusviranomaiselle toimittamaa tilitystä koskevat lopulliset ylimääräiset tarkistukset), laaditut tarkastuskertomukset ja työn perusteella tehdyt päätelmät.</p> <p>17.4 Tarkastusviranomaisen tasolla on käytössä tehokkaat tarkastusmenettelyt, joilla seurataan tilien tarkastusten perusteella annettujen suositusten ja toteutettavien korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa, myös (toimien tarkastusten tulosten jatkotoimena) tehtyjen rahoitusoikaisujen ottamista tarkasti huomioon tileissä.</p>	
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 127 artiklan 5 kohta ja varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan b alakohta	Keskeinen vaatimus 18: Riittävät menettelyt luotettavan tarkastuslausunnon antamiseksi ja vuotuisen tarkastuskertomuksen laatimiseksi	
Arviointiperuste	<p>18.1 Tarkastusviranomaisella on käytössä menettelyt sen varmistamiseksi, että vuotuinen tarkastuskertomus ja tarkastuslausunto ovat luotettavia, että niistä käyvät ilmi järjestelmätarkastuksista, toimien tarkastuksista ja tilien tarkastuksista tehdyt päätelmät ja että ne ovat asiaa koskevassa komission täytäntöönpanoasetuksessa esitettävien mallien mukaisia (vrt. myös vuotuista tarkastuskertomusta ja tarkastuslausuntoa koskevat komission ohjeet).</p> <p>18.2 Tarkastusviranomaisella on käytössä menettelyt, joilla varmistetaan, että vuotuinen tarkastuskertomus ja tarkastuslausunto toimitetaan komissiolle varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan b alakohdassa asetettuun määräaikaan mennessä.</p> <p>18.3 Kaikista havaituista virheistä raportoidaan ja niitä käsitellään asianmukaisesti ottaen huomioon virhetaso ja tarkastuslausunto.</p> <p>18.4 Jos arvioitu kokonaisvirhetaso ylittää olennaisuusrajan, tarkastusviranomaisen arvioi asian vaikutuksen ja antaa suosituksia, jotta voidaan varmistaa, että korjaavat toimet toteutetaan hyväksyttävän jäännösvirhetason saavuttamiseksi.</p> <p>18.5 Vuotuisen tarkastuskertomuksen ja tarkastuslausunnon olisi katettava kaikki jäsenvaltiot, joita Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen mukaiset ohjelmat koskevat.</p>	

Laatija:
Tarkistaja:

Päivämäärä:
Päivämäärä:

LIITE III: KOKONAISARVIO HALLINTO- JA VALVONTAJÄRJESTELMITÄIN

Jäsenvaltion viranomainen	Arviointi viranomaisittain (Luokat 1–4)	Lieventävät seikat / Korvaava valvonta, joka vaikuttaa järjestelmän tasolla tehtyyn arviointiin suoraan	Asian- mukaisuutta vaarantava jäännösriski⁸	Kokonaisarvio järjestelmittain (Luokat 1–4)
Hallintoviranomainen				
Todentamis- viranomainen				
Tarkastus- viranomainen				
Laatija: _____ Päivämäärä: _____ Tarkistaja: _____ Päivämäärä: _____				

⁸ Hyvin matala, matala, keskitasoinen, korkea.

LIITE IV: TAULUKKO KESKEISTEN VAATIMUSTEN JA NIMEÄMISPERUSTEIDEN VÄLISISTÄ YHTEYKSISTÄ

<i>Elin</i>	<i>Keskeinen vaatimus / Arviointiperuste</i>	<i>Vastaava nimeämisperuste (Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen liite XIII)</i>
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 1	
Hallintoviranomainen	1.1	1. i) / 1. ii)
Hallintoviranomainen	1.2	1. iv)
Hallintoviranomainen	1.3	1. i)
Hallintoviranomainen	1.4	1. ii) / 3. A.
Hallintoviranomainen	1.5	1. ii)
Hallintoviranomainen	1.6	
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 2	
Hallintoviranomainen	2.1	3. A. i)
Hallintoviranomainen	2.2	3. A. i)
Hallintoviranomainen	2.3	3. A. i)
Hallintoviranomainen	2.4	3. A. i)
Hallintoviranomainen	2.5	3. A. i)
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 3	
Hallintoviranomainen	3.1	3. A. v) / 3. A. ix)
Hallintoviranomainen	3.2	3. A. ix)
Hallintoviranomainen	3.3	3. A. ix)
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 4	
Hallintoviranomainen	4.1	3. A. ii) ja iii)
Hallintoviranomainen	4.2	3. A. ii)
Hallintoviranomainen	4.3	3. A. i) / 3. A. ii) / 3. A. iii) / 3. A. v)
Hallintoviranomainen	4.4	3. A. ii) / 3. A. vii)
Hallintoviranomainen	4.5	3. A. ii) / 3. B. iv) / 4. B.
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 5	
Hallintoviranomainen	5.1	3. A. iv) / 3. A. vii)
Hallintoviranomainen	5.2	3. A. iv) / 3. A. vii)
Hallintoviranomainen	5.3	3. A. vii)
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 6	
Hallintoviranomainen	6.1	3. A. iv) ja 4. A. i) / ja ii)
Hallintoviranomainen	6.2	3. A. iv) ja vii) sekä 4. A. i) / ja ii)
Hallintoviranomainen	6.3	3. A. iv)
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 7	
Hallintoviranomainen	7.1	3. A. vi)
Hallintoviranomainen	7.2	3. A. vi)
Hallintoviranomainen	7.3	3. A. vi)
Hallintoviranomainen	7.4	3. A. vi)
Hallintoviranomainen	7.5	3. A. vi)

<i>Elin</i>	<i>Keskeinen vaatimus / Arviointiperuste</i>	<i>Vastaava nimeämisperuste (Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen liite XIII)</i>
Hallintoviranomainen	7.6	3. A. vi)
Hallintoviranomainen	7.7	3. A. vi)
Hallintoviranomainen	Keskeinen vaatimus 8	
Hallintoviranomainen	8.1	3. A. viii)
Hallintoviranomainen	8.2	3. A. viii)
Hallintoviranomainen	8.3	3. A. viii)
Hallintoviranomainen	8.4	3. A. viii)
Todentamisviranomaisen	Keskeinen vaatimus 9	
Todentamisviranomaisen	9.1	1. i) / 1. ii)
Todentamisviranomaisen	9.2	1. iv)
Todentamisviranomaisen	9.3	1. i)
Todentamisviranomaisen	9.4	1. ii) / 3. B.
Todentamisviranomaisen	9.5	1. ii)
Todentamisviranomaisen	9.6	
Todentamisviranomaisen	Keskeinen vaatimus 10	
Todentamisviranomaisen	10.1	3. B. iv) / 4. B.
Todentamisviranomaisen	10.2	1. ii) / 3. B. i)
Todentamisviranomaisen	Keskeinen vaatimus 11	
Todentamisviranomaisen	11.1	3. B. iii)
Todentamisviranomaisen	11.2	3. B. iii)
Todentamisviranomaisen	11.3	3. B. iii)
Todentamisviranomaisen	Keskeinen vaatimus 12	
	12.1	3. B. iii)
	12.2	3. B. iii)
Todentamisviranomaisen	Keskeinen vaatimus 13	
Todentamisviranomaisen	13.1	3. B. ii)
Todentamisviranomaisen	13.2	3. B. i) / 3. B. ii)
Todentamisviranomaisen	13.3	3. B. ii)
Todentamisviranomaisen	13.4	3. B. ii)
Todentamisviranomaisen	13.5	3. B. ii)
Tarkastusviranomaisen	Keskeinen vaatimus 14	ei sovelleta
Tarkastusviranomaisen	Keskeinen vaatimus 15	ei sovelleta
Tarkastusviranomaisen	Keskeinen vaatimus 16	ei sovelleta
Tarkastusviranomaisen	Keskeinen vaatimus 17	ei sovelleta
Tarkastusviranomaisen	Keskeinen vaatimus 18	ei sovelleta